

Rådmannens årsberetning for 2017

Lyngen kommune

Innholdsfortegnelse

1	Rådmannens kommentarer	2
2	Lyngen som organisasjon	3
2.1	HMS	3
2.2	Internkontroll	3
2.3	Sykefravær og nærværprosjektet	4
2.4	Likestilling	5
2.5	Etisk standard	5
3	Befolkningsutvikling	6
4	Økonomi	7
4.1	Resultatregnskap 2017	7
4.2	Økonomisk styring – avviksoversikt driftsregnskapet	9
4.2.1	Politikk og kirke	10
4.2.2	Administrative tjenester og felleskostnader	11
4.2.3	Oppvekst og kultur	13
4.2.4	Helse, sosial og omsorg	18
4.2.5	Plan, næring og teknikk	24
4.2.6	Finans.....	30
4.2.7	Budsjettskjema 1A.....	31
4.3	Økonomiske nøkkeltall drift	33
4.4	Investeringsregnskapet	37
4.5	Økonomiske nøkkeltall – investeringer	42
4.6	Balanseregnskapet	44

1 Rådmannens kommentarer

Innledning

Rapporteringen til kommunestyret for 2017 skjer gjennom to dokumenter – årsregnskap og årsberetning:

- Regnskapet med detaljerte taloppstillinger over kommunens økonomiske virksomhet, samt forklarende noter. Budsjettet for 2017 ble vedtatt som en del av handlingsdelen og er justert etter behandling og vedtak i kommunestyret.
- Årsberetningen gir en beskrivelse av hva Lyngen kommune produserte og leverte av tjenester i 2017.
- Rådmannens årsberetning utarbeides med grunnlag i KommuneLOvens § 48 og Forskrift om årsregnskap og årsberetning.

En av de sentrale hensiktene til årsberetningen er å koble fortid og framtid, en viktig forutsetning for læring. Konklusjonene og vurderingene legges blant annet til grunn for utformingen av kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan. Videre er årsberetningen viktig styringsinformasjon til politikere og offentligheten for øvrig, og gir på et overordnet nivå informasjon om økonomisk utvikling og styring i kommunen.

Driftsregnskapet

Året 2017 har vært preget at de samme utfordringene som tidligere år. Den økonomiske handlefriheten er fortsatt begrenset selv om kommunen har gått med «overskudd». Renter og avdrag utgjør en stor del av driftsutgiftene. Selv om rentenivået også i 2017 var lavt, øker avdragene i takt med investeringsnivået. Til tross for at inntektsnivået hadde en lavere økning enn utgiftene, hadde Lyngen kommune et akseptabelt resultat i 2017.

Man har jobbet aktivt for å få kontroll på lønns- og driftskostnader i alle sektorer, samt rapportere på avvik i regnskapsrapportene til kommunestyret. Rådmannen vil gi skryt til ansatte og ledere som har holdt rammene sine i 2017. Spesielt gledelig er det at ramme 4 helse, sosial og omsorg har avlagt et regnskap i balanse.

Investeringsregnskapet

Det ble i 2017 investert for 86,2 mill. kroner, noe som utgjør 27,2 % av driftsinntektene – en økning med 10 % fra 2016. Investeringene er fortsatt hovedsakelig finansiert ved låneopptak. Det høye investeringsnivået er bekymringsfullt med tanke på manglende egenkapital og investeringsfond, i tillegg til stigende renter i kommende år. Rådmannen understreker at dette ikke kan fortsette og må ha større fokus!

Rådmannen i Lyngen, 5. april 2018

Leif Egil Lintho
Rådmann

2 Lyngen som organisasjon

2.1 HMS

AMU

AMU hadde 2 møter og behandlet 9 saker i 2017. Det gjenstår enda å få tilfredsstillende rapportering fra enhetene til AMU ifht fellesbestemmelser for interkontroll i Lyngen kommune.

Vernetjenesten

Hovedverneombud, Ingunn Jakobsen, var i 2017 frikjøpt i 20 % stilling.

Bedriftshelsetjenesten har i 2017 bistått enhetsledere i saker som har krevd ekstraordinær oppfølging.

Arbeidsmiljøtiltak

Samtlige enheter har opprettet HMS-grupper som skal ha fokus på arbeidsmiljø og trivselstiltak.

Lyngen kommune er en IA-bedrift, og vedtok i 2016 mål og handlingsplan for IA-arbeidet til 31.12.2018. Hovedmålene er nedgang i sykefraværet, beholde eldre arbeidstakere og legge til rette for ansatte med redusert arbeidsevne.

Vi startet i 2015 samarbeid med iBedrift som er et samarbeidsprosjekt mellom spesialisthelsetjenesten, NAV, primærhelsetjenesten, arbeidstaker og arbeidsgiver. Målet med iBedrift er å bidra til økt kunnskap, forståelse og trygghet i forhold til alminnelige helseplager, samt å bidra til gode og helsefremmende arbeidsplasser. Dette arbeidet ble videreført i 2017.

Kommunestyret bevilget i 2017 kr 200 000 til velferdstiltak for alle ansatte. I samarbeid med ansatte og tillitsvalgte, kom man fram til et felles arrangement med god mat og underholdning hvor ektefelle/partner også kunne delta. Dette kan betegnes som en suksess da nesten halvparten av våre ansatte deltok, og tilbakemeldingene var svært positive.

2.2 Internkontroll

Kommunelovens § 23 nr. 2 beskriver ansvaret rådmannen har for å sikre at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og at det er betryggende kontroll. Hele organisasjonen jobber aktivt med å sikre internkontroll gjennom felles maler, dokumenter, metoder og rutiner, og har i 2017 hatt fokus på innføring av nytt kvalitetssystem.

Kommunen bruker kvalitetssystemet Compilo til internkontrollarbeid for håndtering av avvik, dokumentmaler, metoder og rutiner. Her blir avvik på blant annet HMS meldt inn og avvik lukket. Dette arbeidet innebærer også kvalitets- og forbedringsarbeid. Kvalitetssystemet har en modul for ROS-analyser. Denne har ikke blitt tatt fullt ut i bruk, men planen er å gjennomføre årlige risikoanalyser for uønskede hendelser eller spesielle områder hvor sannsynlighet for at hendelsen inntreffer og mulig skadeomfang kartlegges. I dette arbeidet er alle virksomheter involvert.

For politiske saker foretas det regelmessig kontroll av iverksetting av politiske saker, status blir rapportert i tertialrapporter til formannskapet og kommunestyret. Arbeid med politiske saker blir dokumentert i vårt saksbehandlingssystem (Ephorte). Systemet brukes til opprettelse av saker, sakliste (møteinnkalling), publisering og ferdigstilling av møteprotokoll. Det blir produsert saksprotokoller (vedtak) for hver sak samt samlet saksfremstilling når saken er ferdig behandlet i siste utvalg. Saksbehandler får da beskjed om ferdig sak og har ansvar til å sende ut melding om vedtak der det trengs.

For å sikre økonomisk kontroll har Lyngen kommune innkjøps- og finansreglement. Økonomireglement er ikke ferdigstilt, men man har interne økonomirutiner og -retningslinjer. Reglement og rutiner er tilgjengelig gjennom kvalitetssystemet. Rådmannen har delegert attestasjons- og anvisningsmyndighet til enhetene, og det er sikret – bl.a. i økonomisystemet - at attestasjon og anvisning ikke gjøres av samme person. Budsjettkontroll sikres gjennom tertialrapportering som egen sak til formannskapet og kommunestyret. Kommunens finansreglement gir føringer som skal sikre at kommunens midler og gjeld forvaltes på en trygg måte, og det er utarbeidet for finansrapporter slik reglement foreskriver.

2.3 Sykefravær og nærværprosjektet

Prosjektet «Krafttak for økt nærvær» har i 2017 befestet sitt arbeid og trolig bidratt til å høyne tilstedeværelsen i organisasjonen. Prosjektleder har hatt en sentral rolle i forhold til støtte og oppfølging av enhetene og et viktig virkemiddel har vært å understreke arbeidstakerens lovfestede plikt til å informere om redusert funksjonsevne (Folketrygdloven § 8-8 og AML § 2-3). Dette har vært forsøkt praktisert ved at den ansatte samtaler med nærmeste leder om hvilke oppgaver som er vanskelig å utføre, parallelt med et positivt fokus på saker man tross alt klarer.

Noen eksempler på ønsket fokus:

- Hva kan jeg mestre av oppgaver selv om jeg sliter med muskel –og skjelettplager?
- Hvordan kan delvis tilstedeværelse eller endring av oppgaver være bra når jeg sliter med lettere psykiske lidelser?
- Hvilke arbeidsoppgaver mestrer jeg til tross for redusert arbeidsevne?

Det totale sykefraværet i Lyngen kommune har i mange år vært over 10 % og prosjektet har et uttalt mål å få dette til å stabilisere seg under 6,5 % innen utgangen av 2018. Tallene for 2017 viser en reduksjon i sykefraværet på til sammen 1,5 % sammenlignet med tallene for 2016.

Sykefravær

NAV Lyngen og Arbeidslivssenteret i Troms har bistått kommunen i oppfølging av sykemeldte. Vi har også en person ved Arbeidslivssenteret som vi fritt kan bruke i krevende saker.

Sykefraværet i 2017 var noe lavere enn i 2016 - 7,9 prosent.

Sykefravær koster penger – bl.a. ingen refusjon de første 16 dagene. I følge tall fra KS koster hver fraværsdag i snitt 2200 kroner for arbeidsgiver. Forebygging og friskvern er et viktig område å sette fokus på.

Sykefraværstatistikk 2012 - 2017

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Året
2012	10,9	11,2	7,8	10,3	10,1
2013	9,0	7,0	5,9	9,2	8,3
2014	10,9	11,4	8,3	10,4	10,2
2015	10,6	9,8	8,3	12,3	10,3
2016	10,4	9,6	7,0	7,4	9,3
2017	9,7	7,1	6,1	8,1	7,9

	Egenmeldt fravær	Legemeldt fravær	Totalt
2013	1,2 %	7,1 %	8,3 %
2014	1,2 %	9,0 %	10,2 %
2015	1,2 %	9,1 %	10,3 %
2016	1,2 %	8,1 %	9,3 %
2017	1,4 %	6,5 %	7,9 %

2.4 Likestilling

Administrativ toppledelse besto i 2017 av en mann og to kvinner. Vi hadde 20 enheter/avdelinger hvorav 3 ledere var menn.

Kommunen har som mål å øke andelen av menn på kvinneedominerte arbeidsplasser. I stillingsutlysninger er rådmannen opptatt av å invitere menn til å søke kvinneedominerte yrker.

Foreløpig er det ingen spesielle tiltak som er iverksatt for å fremme økt andel i forhold til likestilling.

2.5 Etisk standard

Lyngen kommune sine etiske retningslinjer gjelder både ledere, ansatte og folkevalgte. Det er et mål at alle skal kunne ha tillit til oss som tjenesteyter, arbeidsgiver og forvaltningsorgan. Innbyggerne er ofte avhengig av kommunesektorens tjenester. Det kan gjøre dem sårbare og det gir kommunesektoren stor makt. En kommune med høy etisk standard, har folkevalgte og ansatte som reflekterer over etiske spørsmål og jevnlig har etikk på dagsorden.

Selv om Lyngen kommune har hatt slike retningslinjer i noen år, kan det fortsatt settes enda større fokus på dette i organisasjonen. Det må bli et klarere lederansvar og bør jevnlig være tema på personalmøter slik at alle i Lyngen kommune er kjent med retningslinjene. Refleksjon over egen praksis bidrar til å bevare og skape gode holdninger og god praksis. Det er de faktiske handlingene og holdningene som danner grunnlaget for kommunens omdømme i befolkningen.

Høy etisk standard krever en jevnlig prosess der åpen kommunikasjon og refleksjon rundt etiske problemstillinger og dilemmaer blir ivaretatt på de ulike arbeidsplassene i organisasjonen. Slike prosesser er viktige for å styrke og utvikle den etiske standarden. Lederne har et særskilt ansvar for rutiner og prosesser som sikrer at kommunens etiske standard blir fulgt. Alle ansatte har et selvstendig ansvar for at egne handlinger er i tråd med etisk standard.

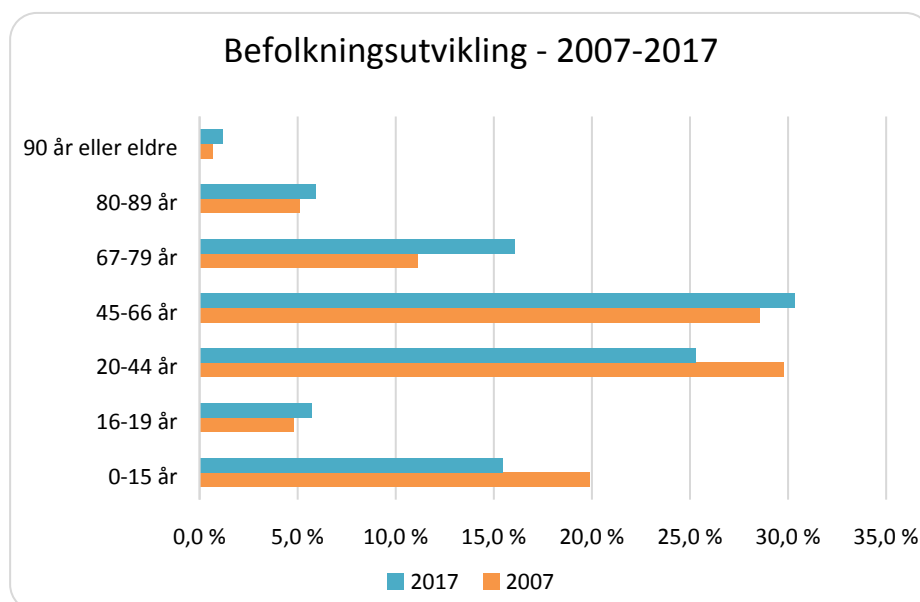
3 Befolkningsutvikling

Det har vært en nedadgående utvikling i antall innbyggere i kommunen de siste årene, men de siste to årene har det stabilisert seg noe¹:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fødte	26	20	30	16	10	23	20	20
Døde	36	30	31	35	43	32	35	32
Fødselsoverskudd	-10	-10	-1	-19	-33	-9	-15	-12
Innvandring	18	23	18	26	19	15	10	28
Utvandring	18	14	6	6	10	16	11	5
Nettoinnvandring	0	9	12	20	9	-1	-1	23
Innflytting	73	73	101	96	83	84	130	105
Utflytting	129	130	127	124	129	135	99	115
Nettoinnflytting	-56	-57	-26	-28	-46	-52	30	13
Folketilvekst	-66	-58	-15	-21	-70	-61	15	1
Befolkning 31/12	3 086	3 028	3 013	2 992	2 922	2 861	2 876	2 877

En viktig faktor for tilrettelegging av barnehageplasser og skoletilbud er utviklingen i fødselstallene. Fødselstallene har de tre siste årene flatet noe ut.

Befolkningsutviklinga fortsetter mot en overvekt av voksne og eldre befolkning. I aldersgruppen med yrkesaktive mellom 20-44 år ser man størst nedgang. Dette er bekymringsfullt for en kommune da denne aldersgruppen også er i såkalt fruktbar alder og dermed påvirker barnetallet i en kommune. Økningen i befolkninga mellom 16-19 år vil ikke klare å motvirke denne utviklinga, og man er derfor avhengig av tilflytting.

¹ Alle tabeller og grafer er basert på tall fra SSB

4 Økonomi

4.1 Resultatregnskap 2017

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2017	Reg. budsjett 2017	Oppr.budsjet 2017	Regnskap i fjor (2016)
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	8 481 238,36	7 955 000,00	7 955 000,00	8 749 083,84
Andre salgs- og leieinntekter	23 205 401,36	21 202 000,00	21 400 000,00	21 432 513,84
Overføringer med krav til motytelse	57 194 313,54	40 396 000,00	37 276 000,00	53 437 762,84
Rammetilskudd	152 726 465,36	155 543 000,00	155 543 000,00	151 666 955,00
Andre statlige overføringer	6 068 689,27	6 378 000,00	1 993 000,00	4 820 963,00
Andre overføringer	168 496,15	0,00	0,00	1 140 667,15
Skatt på inntekt og formue	63 967 871,00	59 117 000,00	59 117 000,00	61 735 610,65
Eiendomsskatt	6 730 184,64	6 620 000,00	6 620 000,00	6 582 503,54
Andre direkte og indirekte skatter	148,00	0,00	0,00	148,00
Sum driftsinntekter	318 542 807,68	297 211 000,00	289 904 000,00	309 566 207,86
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	182 534 310,88	174 908 000,00	170 261 000,00	178 086 214,31
Sosiale utgifter	23 676 972,05	22 983 000,00	23 850 000,00	22 969 468,98
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	46 197 051,93	43 898 000,00	38 637 000,00	42 581 879,21
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	15 392 596,57	15 579 000,00	14 426 000,00	13 610 238,23
Overføringer	21 070 758,62	18 921 000,00	18 221 000,00	22 007 069,73
Avskrivninger	18 096 522,00	0,00	0,00	14 563 691,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	-7 646,00
Sum driftsutgifter	306 968 212,05	276 289 000,00	265 395 000,00	293 810 915,46
Brutto driftsresultat	11 574 595,63	20 922 000,00	24 509 000,00	15 755 292,40
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	1 637 988,16	715 000,00	715 000,00	1 116 976,07
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	8 220,00	40 000,00	40 000,00	59 758,00
Sum eksterne finansinntekter	1 646 208,16	755 000,00	755 000,00	1 176 734,07
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	7 708 055,21	8 253 000,00	9 152 000,00	7 728 443,11
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	16 257 793,00	14 000 000,00	15 000 000,00	15 000 000,00
Utlån	0,00	90 000,00	90 000,00	3 000,00
Sum eksterne finansutgifter	23 965 848,21	22 343 000,00	24 242 000,00	22 731 443,11
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-22 319 640,05	-21 588 000,00	-23 487 000,00	-21 554 709,04
Motpost avskrivninger	18 096 522,00	0,00	0,00	14 563 691,00
Netto driftsresultat	7 351 477,58	-666 000,00	1 022 000,00	8 764 274,36
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	5 698 736,00	5 699 000,00	0,00	5 868 262,97
Bruk av disposisjonsfond	3 281 000,00	3 281 000,00	300 000,00	3 813 598,60
Bruk av bundne fond	3 445 304,00	17 000,00	17 000,00	3 722 007,09
Sum bruk av avsetninger	12 425 040,00	8 997 000,00	317 000,00	13 403 868,66
Overført til investeringsregnskapet	998 000,00	1 006 000,00	1 106 000,00	926 000,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	7 325 000,00	7 325 000,00	233 000,00	10 645 262,97
Avsatt til bundne fond	4 201 335,74	0,00	0,00	4 898 144,05
Sum avsetninger	12 524 335,74	8 331 000,00	1 339 000,00	16 469 407,02
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	7 252 181,84	0,00	0,00	5 698 736,00

Lyngen kommune hadde i 2017 en liten økning i inntektene på 2,9 %, mens driftsutgiftene økte med 4,48 % ifht. 2016. Dette sier isolert sett ikke så veldig mye om faktisk utvikling, fordi både driftsinntekter og driftsutgifter påvirkes av avsetning til og bruk av bundne avsetninger.

Finansutgiftene har økt. Minsteavdrag til kommunale investeringer ble kr 2 257 793 mer enn budsjettert (14 mill. kroner), men renteutgifter ble noe lavere. Samlet sett utgjorde netto finansutgifter ca. 22,3 mill. kroner i 2017.

Netto driftsresultat anses for å være den beste indikatoren på økonomisk balanse. For å ha en økonomisk balanse anbefales det å ha minimum 1,75 % positivt driftsresultat over flere år. Lyngen kommune hadde 2017 netto driftsresultat på vel 7 mill. kroner, som utgjorde 2,31 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat påvirkes av bundne avsetninger og gir derfor ikke noe entydig svar på hvorvidt om driftsbalansen er oppfylt som kommuneloven forutsetter. Samtidig er det viktig å være klar over at netto driftsresultat påvirkes av at Lyngen kommune bruker minsteavdrag som et virkemiddel for å unngå kutt i tjenestetilbudet. Dette gjør at kommunens høye lånegjeld ikke blir nedbetalt i forhold til hva den burde. Samtidig er det vedtatt betydelig økt lånegjeld i økonomiplanperioden 2018-2021 uten egenkapital. Høy lånegjeld vil derfor vedvare i overskuelig framtid hvis kommunestyret ikke vedtar reduksjon i driftsutgiftene.

Det ble i 2017 avsatt 7,325 mill. kroner til ubundet disposisjonsfond, av dette utgjorde fjorårets mindreforbruk drøyt 5,8 mill. kroner. Det ble brukt 3,281 mill. til ulike formål.

Regnskapet for 2017 er avgitt med et mindreforbruk på kr 7 252 181,84. Det positive resultatet skyldes i hovedsak merinntekter på en rekke områder, bl.a. ressurskrevende tjenester, tilskudd, skatteinngang og kommunale gebyrer.

4.2 Økonomisk styring – avviksoversikt driftsregnskapet

Den økonomiske styringen uttrykkes gjennom avviksoversikten, som er differansen mellom vedtatt årsbudsjett inklusive budsjettjusteringer gjennom året og årsregnskapet. Positive avvik er overskridelser/mindreinntekter, mens negative avvik er besparelser. Tabellen nedenfor viser budsjetttrammene og avviket for de ulike hovedområdene for 2017.

Rammer	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Avvik i kr	Avvik i %
1 Politikk og livssyn	7 730	7 312	-418	-5 %
2 Administrative tjenester	21 053	21 072	19	0 %
3 Oppvekst og kultur	64 464	63 782	-682	-1 %
4 Helse, sosial og omsorg	89 223	87 745	-1 478	-2 %
5 Plan, teknikk og næring	28 876	39 518	10 642	37 %
Sum avvik driftsrammer	211 346	219 429	8 083	4 %
6 Finans	-3 591	-18 998	-15 407	81 %
7 Budsjettskjema 1A	-207 755	-207 683	6 995	-3 %
	-211 346	-226 681	-8 412	4 %
Årets mer/mindreforbruk (+/-)	0	-7 252		

Det ble i 2017 ikke budsjettetert med avskrivninger, og kan derfor fremkomme som et merforbruk på ramme 1-5, og en merinntekt på ramme 6. Resultatmessig er dette en nullspill, slik at det ikke påvirker sluttresultatet. Det ble avskrevet eiendeler for totalt 18,1 mill. kroner i 2017 – se pkt. 4.2.6.

Samlet har derfor alle rammeområdene hatt et mindreforbruk i 2017, dette gjennomgås på de ulike rammeområdene nedenfor.

4.2.1 Politikk og kirke

Ramme:	1 Politikk og livssyn	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Avvik i kr	Avvik i %
Ansvar:	1110 POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER				
	1001 KOMMUNESTYRET	923	738	- 185	-20
	1002 ORDFØRER	1 167	1 171	4	0
	1004 FORMANNSKAPET	416	321	- 95	-23
	1006 ROVVILTUTVALG	10	6	- 4	-38
	1009 KOMMUNE- OG STORTINGSVALG	205	273	68	33
	1100 KONTROLLUTVALG OG REVISJON	877	893	16	2
	1206 ARBEIDSMILJØUTVALG	13	7	- 6	-46
	1803 RÅD FOR FOLKEHELSE	65	47	- 18	-28
	Sum ansvar: 1110	3 676	3 456	- 220	-6
	1112 LEVEKÅRSUTVALGET	343	290	- 53	-16
	1113 NÆRINGSUTVALGET	133	109	- 24	-18
	1114 KLIMA- OG MILJØUTVALGET	63	20	- 43	-68
	1208 KIRKE OG LIVSSYN	3 515	3 437	- 78	-2
	Sum ramme: 1 Politikk og livssyn	7 730	7 312	- 418	-5

Området samlet har et mindreforbruk på kr 418 000 i forhold til tildelt ramme.

Ansvar 1110 hadde et mindreforbruk på kr 185 000, noe som har sammenheng med lavere møteaktivitet enn tidligere år. Det ble i 2017 gjennomført 5 kommunestyremøter mot 10 møter i 2016, og 13 formannskapsmøter mot 17 møter i 2016. Kontrollutvalget har hatt økt møteaktivitet i 2017, samt at man har hatt utbetaling av faste godtgjørelser fra 2016 – derfor et lite merforbruk.

Utgifter til Stortingsvalget (tjeneste 1009) ble høyere enn budsjettet. Rådmannen mener dette har sammenheng med for lavt budsjett.

Levekårsutvalget har et mindreforbruk da hele tilskuddspotten ikke ble tildelt.

Næringsutvalget har et mindreforbruk da midler til reklamebanner på kunstgressbaner ikke ble brukt fullt ut.

Ansvar 1208 har et mindreforbruk pga. nedgang i tilskudd til tros- og livssynssamfunn.

4.2.2 Administrative tjenester og felleskostnader

Ramme:	2 Administrative tjenester	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Avvik i kr	Avvik i %
1300	PROSJEKTER (rådmannen disponerer)	899	1 192	293	47
1310	ADMINISTRATIVE TJENESTER	12 202	11 889	-313	-3
1450	FELLESKOSTNADER	4 660	3 963	-697	-15
1451	IKT	3 419	4 031	612	18
1452	KOMMUNAL FIBER	-127	-3	124	-97
Sum ramme: 2 Administrative tjenester		21 053	21 072	19	0

Ramme 2 hadde samlet et lite merforbruk. Av dette utgjør avskrivninger kr 891 461, slik at reelt sett har det vært et mindreforbruk på vel 0,872 mill. kroner.

Prosjekter

Årsaken til merforbruket på ansvar 1300 er knyttet prosjektene 50179 «Den 12. mann» og 50180 Arctic Race. Til tross for at budsjettene til disse to prosjektene ble fulgt opp og revidert, har det vært et merforbruk på henholdsvis kr 27 735 (prosjekt 50179) og kr 100 309 (prosjekt 50180) på dette ansvaret. I tillegg kommer avskrivninger på kr 196 309.

Administrative tjenester

Dette utgjør i hovedsak lønn til rådmannen og hans stab (20 ansatte/18,6 årsverk) dvs. halvparten av de som har arbeidssted på rådhuset. Positivt avvik her består i hovedsak av vakant stilling, at man har prøvd å holde driftskostnadene nede samt merinntekter på gebyrer.

Felleskostnader

Under ansvar 1450 dekkes felleskostnader for hele Lyngen kommune, bl.a. serviceavtaler, kontingenter, lisenser, forsikringer, porto og arkivtjenester i tillegg til frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. I 2017 har det vært fokus på kontroll av løpende utgifter og oppfølging av forsikringer. I tillegg har merinntekter ført til et positivt resultat.

IKT

IKT hadde i 2017 et reelt mindreforbruk på kr 66 000 (avskrivninger utgjorde vel kr 670 000). Man klart å holde seg innenfor budsjett, bl.a. ved streng kontroll.

Kommunal fiber

Ansvar 1452 gjelder drift og vedlikehold av kommunal fiber, samt utgifter til tilknytning av nye kunder. I 2017 hadde vi tre brudd på fiberen forårsaket av andre. Kun i to av tilfellene fikk vi kjennskap til hvem som hadde forårsaket dette og kunne sende refusjonskrav på utgiftene. Det har i 2017 vært store utfordringer med å få tilkoblet nye kunder da montørbransjen ikke har prioritert slike oppdrag. Rådmannen rakk heller ikke fått på plass ny rammeavtale på dette i 2017, dette vil komme på plass i 2018. Etableringskostnadene på nye kunder har økt samtidig som at vedtatt pris for sluttkunde ikke er økt. Dermed et inntektstap på ca. kr 124 000.

4.2.2.1 Måloppnåelse

Administrative tjenester utfører støttefunksjoner for den øvrige organisasjonen, og har bl.a. ansvaret for kommunens sektorovergrepene internkontroll og infrastruktur. Det jobbes kontinuerlig med å finne mer effektive arbeidsmåter slik at man kan bruke ressursene på

kontroll, oppfølging og nye ansvarsområder eller oppgaver. Ila 2017 ble ulike prosjekt gjennomført eller igangsatt for å styrke nettopp dette.

Det ble jobbet videre med implementering av internkontrollsystemet Compilo opp mot hele organisasjonen.

Vi har fortsatt hatt fokus på digital forsending og mottak av post (SvarUt og SvarInn). Bl.a. bruker vi dette på større forsendelser som eiendomsskatteseddel og kommunale avgifter.

Dette gjorde at Lyngen var best i Troms fylke på utsendelser ifht folketall, og 8. best i landet i 2017. Det er også kjørt kampanjer for å få flere innbyggere til å motta eFaktura eller ta i bruk AutoGiro, som effektiviserer og reduserer utsendelser. Det jobbes også aktivt for at alle våre leverandører tar i bruk EHF-faktura. Dette gjør at en faktura havner rett inn i økonomisystemet, kan behandles raskere og at all informasjon følger med.

IKT-avdelinga har ansvaret for drift, vedlikehold og utvikling av datasystem, servere, nettverk og datasikkerhet for hele Lyngen kommune. I 2017 bisto man da rus og psykiatritjenesten, barnevernet og biblioteket flyttet inn i nye lokaler med etablering av fiber og infrastruktur. IKT har også bistått i planlegging for Lenangen skole. Internt- og trådløst nett er byttet ut på GLA-bygget. Det er satt opp likt trådløst nett i alle kommunale bygg med unntak av Solhov bo- og aktivitetssenter. Det jobbes også kontinuerlig med å bytte ut gamle datamaskiner i hele organisasjonen.

Lyngen kommune ble utsatt for krypteringsvirus i februar 2017. Dette rammet hele organisasjonen med unntak av legekantoret og helsestasjon, men nedetid var kun 6 timer. Selv om man de siste årene har hatt fokus på datasikkerhet tidligere, satte man etter dette inn ekstra tiltak på sikkerhet og bevisstgjøring i organisasjonen. IKT-leder har derfor gjennomført interne kurs for nesten alle enheter og avdelinger.

I 2017 ble Lyngen kommune koblet opp mot nasjonal kjernejournal, som er en nasjonal satsing for bedre informasjonsflyt mellom primær- og spesialisthelsetjenesten. Dette har også vi som innbyggere tilgang til.

Vi har fortsatt å ta i bruk nye elektronisk personalløsninger – reiseregninger og mobil lønsslipp ble innført sommeren 2017. Dette bidrar til bedre internkontroll og kvalitet på regnskapsdata.

4.2.3 Oppvekst og kultur

Ramme:	3 Oppvekst og kultur	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Avvik i kr	Avvik i %
2100	GRUNNSKOLEPROSJEKTER	70	296	226	322
2101	GRUNNSKOLEN - FELLES	5 957	6 650	693	12
2111	LYNGSDALEN OPPVEKSTSENTER	4 429	4 393	- 36	-1
2115	LENANGEN BARNE-OG UNGDOMSSKOLE	7 846	7 533	- 313	-4
2116	EIDEBAKKEN SKOLE	23 402	23 527	125	1
2117	VOKSENOPPLÆRINGA	3 859	2 839	- 1 020	-26
2200	FØRSKOLEPROSJEKTER	-	2	- 2	0
2201	BARNEHAGER - FELLES	234	164	- 70	-30
2211	KAVRINGEN BARNEHAGE	5 293	5 250	- 43	-1
2212	KNØTTELIA BARNEHAGE	5 954	6 000	46	1
2215	LENANGEN BARNEHAGE	2 296	1 921	- 375	-16
2310	KULTURSKOLEN	1 377	1 215	- 162	-12
2400	KULTUR - PROSJEKTER	-	112	112	0
2410	KULTURTLIBUD	2 540	2 711	171	7
2411	BIBLIOTEK	1 207	1 171	- 36	-3
Sum ramme: 3 Oppvekst og kultur		64 464	63 782	-682	-1

Området i sum har et mindreforbruk på kr 0,682 million kroner.

Skolene

Skolene drev i 2017 samlet med et mindreforbruk på -0,2 mill.

Overforbruket på grunnskolen felles skyldes refusjoner til andre kommuner på 1,450 mill.

Voksenopplæringa drev med et mindreforbruk på -1 million som skyldes økte refusjoner fra staten.

Skolene driver i dag nøkternt og godt.

Barnehagene

Området i sum har et mindreforbruk på -0,37 mill.

Barnehagene tilpasser seg barnetallet og driver nøkternt og godt.

Kultur og bibliotek

Området har i sum et merforbruk på 0,08 mill. kroner. Dette skyldes blant annet gjennomføring av prosjekt kulturminnekompetanse i kommunene.

4.2.3.1 Måloppnåelse

Grunnskolene:

Per 1. oktober 2017 hadde grunnskolene i Lyngen 282 elever fordelt på 3 offentlige skoler. Skolene hadde totalt 57 lærere.

Lokale mål for grunnskolen i Lyngen i 2017: K-sak

1. *Skolemiljøet ved skolene i Lyngen skal preges av trygge rammer der barn, unge og voksne skal oppleve å være inkludert i et fellesskap de selv har mulighet til å påvirke og bygge.*
2. *Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående opplæring*
3. *Grunnskolen i Lyngen skal arbeide med utvikling av tilpasset opplæring i skolene for å minke/begrense bruken av spesialundervisning.*
4. *Grunnskolen i Lyngen skal arbeide med å få flere elever opp på et høyere mestringsnivå i nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk, med særlig fokus på å heve elever fra mestringsnivå 1 (laveste nivå)*
5. *Grunnskolen i Lyngen skal skåre bedre (lavere) enn nasjonalt nivå på faktoren mobbing. Skolene i Lyngen skal håndheve nulltoleranse for mobbing.*
6. *Grunnskolepoengene i Lyngen skal ligge på minst nasjonalt nivå.*
7. *Grunnskolen i Lyngen skal arbeide for at elever med høyt mestringsnivå skal få tilpassa undervisning med større utfordring, slik at de kan utvikle seg til ett høyere nivå*

De lokale målene for grunnskolen i Lyngen blir evaluert hvert år i tilstandsrapporten. Oppvekstplan 6-16 er en overordnet plan for skolene i Lyngen. Her var satsingsområdet i 2017 klasseledelse og regning, og Lyngen kommune har i året 2017 deltatt i pulje 4 i Ungdomstrinn i utvikling med fokus på klasseledelse. Dette har ført til at utviklingsfokuset i skolene i Lyngen har vært skjerpet i 2017. Skolene og barnehagene er nå i oppstarten av satsingen «Inkluderende barnehage og skolemiljø» der Lyngen er deltaker i pulje 2 sammen med Kåfjord og Storfjord.

Lyngen kommune samarbeider fortsatt med Nordkjosbotn videregående skole om et lyd/bilde prosjekt som ble igangsatt høsten 2014. Dette prosjektet har så langt gode resultat. Elever ved Nordkjosbotn videregående skole hjemmehørende i Lyngen, får inntil en dag per uke undervisning via lyd/bilde på Eidebakken skole.

Prosjekt skolemåltid er videreført og viser så langt gode resultat. Helårsåpen SFO ble iverksatt i 2016. Ordningen ble evaluert i 2017 og videreføres.

Også DKS og MOT ble gjennomført etter planen i 2017. Av regionale satsinger har Lyngen kommune deltatt i et regionalt prosjekt, HoppIde, med fokus på Ungt entreprenørskap, samt at en av skolene ble sertifisert som miljøfyrtårn i 2018. De andre to skolene vil sertifiseres i 2018.

Lyngen kommune finansierte totalt 6 læreres videreutdanning i 2017, finansiert av statlige og kommunale midler og fond. Grunnskolene i Lyngen foretar årlig en kompetansekartlegging for å se på nåværende og kommende kompetansebehov.

Bassenget på Eidebakken var stengt i 2017.

Prosjekt ombygging/renovering av Lenangen skole er i gang.

Barnehagene:

Alle barn som søkte barnehageplass i 2017 fikk plass på sitt 1. eller 2. valg. Per desember 2017 var det fullt i Knøttelia og Lenangen barnehager, og noe ledig kapasitet i de andre barnehagene.

Barnehagene hadde følgende satsingsområder i 2017, nedfelt i oppvekstplan 0-6 år: Antall, rom og form.

Barnehagene har drevet barnehagebasert kompetanseutvikling innenfor satsingsområdet i 2017 i samarbeid med Nordnorsk vitensenter, og delvis finansiert av Fylkesmannen i Troms. Dette har vist seg å være en god modell for kompetanseutvikling i barnehagen.

Per 1. desember var det 38 barn i Knøttelia barnehage, 16 barn i Lenangen barnehage, 10 barn i Lyngsdalen oppvekstsenter, avdeling for barnehage og 32 barn i Kavringen barnehage. Det var ved utgangen av året 2017 ledig kapasitet ved to av fire barnehager i kommunen.

Resultatet fra foreldreundersøkelsen, tatt høsten 2017, viser at vi har høy brukertilfredshet i våre barnehager sammenlignet med landet forøvrig.

Utvalg	År	Besvarte / Inviterte	Prikket	Sist oppdatert
Nasjonalt (2017)	2017	105984 / 151565 (69,93 %)		16.02.2018
Lyngen kommune (2017)	2017	57 / 124 (45,97 %)		16.02.2018

Foreldreundersøkelsen

	Nasjonalt (2017)	Lyngen kommune (2017)
Ute- og innemiljø	4,1	4,2
Relasjon mellom barn og voksen	4,5	4,5
Barnets trivsel	4,7	4,7
Informasjon	4,2	4,2
Barnets utvikling	4,6	4,5
Medvirkning	4,2	4,3
Henting og levering	4,4	4,6
Tilvenning og skolestart	4,5	4,6
Tilfredshet	4,5	4,5
Samisk bolk	4,0	-

Kultur:

Målsetting: Kommunen og lokalsamfunnet skal sammen tilrettelegge for positive opplevelser og verdier, slik at ungdom skal ønske å bosette seg her som voksen.

Kulturskolen ga i 2017 instrument- og sangopplæring til 103 elever. Kulturskolen hadde 5 elever på venteliste.

Kulturskolen deltok i 2017 på en rekke arrangement i samarbeid med det lokale kulturliv, blant annet flere minikonsert på biblioteket, oppdrag på møter og konferanser, UKM og andre arrangementer.

I tillegg til dette har Kulturskolen naturligvis gjennomført sin kjerneoppgave: tilbud om opplæring på ulike instrumenter til alle i 4 – 10 klasse i Lyngen.

Kulturskolen samarbeidet i 2017 tett med kulturskolene i Storfjord og Balsfjord, og gjennomfører interkommunale samlinger på leder- og medarbeidernivå.

Kulturtilbud drev i 2017 ungdomsklubben på Lyngseidet og Aktiv Lyngen. Det nye ungdomshuset på Lyngseidet, GLA, åpnet i februar 2017.

Ungdomsrådet drev utstrakt møteaktivitet, samt stod for arrangementene åpen dag i alpinbakken, filmmaraton under PULS Lyngen, natturnering, generasjons kos både i Furuflaten og på Lenangsøyra, grilling og spilling med våre nye innbyggere og Lyden av Lyngsalpene.

Lag og foreninger mottok kulturmidler etter søknad, samt at grendelagene mottok aktivitetsstøtte.

I tillegg tilbød Lyngen kommune gratis utlån av kommunens lokaler for lag og foreninger tilknyttet Lyngen kommune, som et stimulerings tiltak.

Den kulturelle spaserstokken hadde flere konserter på institusjonene og i lokalsamfunnet, og Lyngen kommune, i samarbeid med lag og foreninger, tok imot flere produksjoner fra Kultur i Troms.

I 2017 ble kommunedelplan for friluftsliv, fysisk aktivitet, kulturbygg, folkehelse, idrettsanlegg og kulturminner utarbeidet og vedtatt.

I 2017 søkte Lyngen kommune om spillemidler for omlag 18-19 millioner, til del finansiering av anlegg som ny klatrevegg, basseng, tiltak i parken, varme/lys/kunstgress/løpebane Lyngenhallen.

Det er et stort behov for kulturhus på Lyngseidet. Per i dag finnes ikke egnet lokale til å ha mindre/større konserter eller utstillinger. Et nytt kulturbygg i sentrum er kommet inn på den nye anleggsplanen for kulturbygg.

Kulturavdelinga var også engasjert i prosjektene *Aktiv Lyngen*, *Forebygging og oppfølging av drop-out* og *Ungdom i arbeid*.

Alt i alt har barn og unge i Lyngen et godt utbygd tilbud, ikke minst på grunn av aktivitetsnivået til idrettsklubbene og lag og foreninger i kommunen.

Biblioteket:

Biblioteket startet i 2017 med faste arrangement på lørdagene. Strikkekafé, spillkafé, språkkafé og minikonsserter, hvor spesielt strikkekafé har vært veldig populært. Biblioteket har gjennomført de faste årlige arrangementene som trespråklig bokbussturné, Samefolkets dag, morsmåldagen, verdens bokdag, Ole Bok for 4 og 6-åringer, Paaskiviikoo bokbussturne for 5. trinn, lesekampanjen «Les for svingende», nasjonal bibliotekdag, «Les for svingende» bokfest, forskingsdagene, demensdagen, verdens dagen for psykisk helse, FN-dagen, Nordisk bibliotekuke og iBBY. Forestillingen Isak Draugdreper av Alexander Rindestu. Vilde Bjerke med foredrag om Andre Bjerke og hans liv. Mørketidsles med frokost for barnehagene i parken, og i samarbeid med Coop Extra. Besøk i Knøttelia barnehage med lesestund. Forfattermøte med Ellen Hofsø som fortalte i fra boken «Elvesang» (10. klasse ved Eidebakken skole) og Lyngshestutstilling.

20. mars 2017 måtte biblioteket stenge for en periode da byggets tilstand ikke var forsvarlig for videre bibliotekdrift. Det var et langt og stort prosjekt med kassering av bøker, nedpakking, demontering av hyller, flytting og oppakking i nytt midlertidig bibliotek. Biblioteket var stengt i underkant av 2,5 måneder. Biblioteket åpnet 2. juni i nye lokaler i 2. etg på Elektro-Sport.

Turistinformasjonen ble flyttet til biblioteket i slutten av august 2017. Turistvertene som var ansatt på turistinformasjonen fikk opplæring i biblioteksystemene.

Regional bibliotekplan ble vedtatt i kommunestyret i 2017.

4.2.4 Helse, sosial og omsorg

Ramme:	4 Helse, sosial og omsorg	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Avvik i kr	Avvik i %
3100	HELSE, SOSIAL OG OMSORGSPROSJEKTER	63	333	270	428
3105	HELSE OG OMSORG ADM.	3 937	3 974	37	1
3106	HELSE OG OMSORG FELLESUTGIFTER TIL FORDELING	2 628	2 014	-614	-23
3310	SOSIALTJENESTEN	3 780	3 288	-492	-13
3311	BARNEVERNSTJENESTEN	3 430	4 282	852	25
3411	PRAKTISK BISTAND	2 621	2 403	-218	-8
3412	TILTAK ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	1 885	1 874	-11	-1
3414	HJEMMETJENESTEN YTRE LYNGEN	9 540	9 653	113	1
3450	LYNGSTUNET HELSE- OG OMSORGSSENTER	15 616	15 777	161	1
3451	LANGTIDSAVDELING LYNGSTUNET	14 325	14 714	389	3
3452	KORTTIDSAVD./KAD LYNGSTUNET	8 702	6 944	-1 758	-20
3453	HJEMMETJENESTEN INDRE LYNGEN	8 561	7 702	-859	-10
3454	RUS OG PSYKISK HELSE	7 054	6 083	-971	-14
3510	SOLHOV BO- OG AKTIVITETSSENTER	7 081	8 705	1 624	23
Sum ramme: 4 Helse, sosial og omsorg		89 223	87 745	-1 478	-2

Ramme 4 hadde et mindreforbruk på ca. 1,5 mill. kroner. I tillegg er området belastet med avskrivninger på 1,837 mill. kroner, slik at reelt mindreforbruk er 3,315 mill. kroner.

Prosjekter

Det ble i 2017 søkt om tilskudd fra staten til følgende prosjekter:

- Rekruttering, kompetanse og innovasjon – fikk kr 616 000
- Kommunepsykolog tilskudd kr 410 000
- Kommunalt rusarbeid 1,1 mill. kroner
- Helhetlig tilbud til pårørende (ambulerende avlaster) kr 597 000
- Boligsosialt arbeid kr 650 000
- Samhandlingspilotene (barn/unge) kr 300 000
- Styrking av barnevern kr 340 000
- Styrking av habilitering og rehabilitering i kommunene kr 500 000
- Styrke lavterskel helsetilbud – helsestasjon kr 400 000
- Etablering og videreutvikling av frisklivs-, lærings- og mestringstilbud kr 50 000
- Oppfølging av akuttmedisinforbuds kr 77 250

Totalt beløp kr 5 040 500.

Det er betydelige beløp som er blitt gitt, og som gir oss muligheter for å utvikle tjenestene og å øke kompetansen til de ansatte.

Fellesutgifter

Positivt avvik på kr 614 000 pga. mindreforbruk på driftsutgifter til biler, serviceavtaler og vaskeritjenester.

Sosialtjenesten

Det ble et positivt avvik på kr 492 000. Årsaken til det positive avviket er et mindre forbruk av økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstøtten. Sosialtjenesten ble i 2016 styrket med 0,5 årsverk, årsverket ble fast fra 01.01.17.

I 2017 ble det lovfestet at unge under 30 år som mottar økonomisk sosialhjelp skal være i arbeid. Dette er et tiltak for å forebygge varig uførhet.

Det er mange omstillinger i Nav, som er i gang satt av staten. Det er fokus på digitalisering og å omstille til mer spesialisering av tjenestetilbudet.

Barneverntjenesten

Et negativt avvik på kr 852 000. Hovedårsaken er at det er igangsatt flere tiltak enn planlagt, blant annet kjøp av institusjonsplasser av staten.

I 2017 ble det lovbestemt at barnevernet i Norge skal være tilgjengelig i 24 timer i døgnet (24/7). Det ble i 2017 brukt kr 135 000 for å ha de ansatte i bakvaktjeneste. Skal loven bli fulgt, blir det en årlig utgift på kr 320 000. Alternativet er å få et interkommunalt barnevern med felles bakvaksordning for Nord-Troms kommunene eller å kjøpe tjenesten fra Barnevernsvakta i Tromsø kommune. En felles ordning vil sannsynligvis bli billigere og mindre belastende for de ansatte, enn å være alene om den. Det er blitt utarbeidet et forslag på interkommunalt barnevern i Nord-Troms kommunene, men saken er ikke kommet til politisk behandling ennå.

Praktisk bistand

Et positivt avvik på kr 218 000 pga. mindre lønnsutgifter og mer i sykepengerefusjon. Det ble utbetalt kr 309 733 mer i omsorgslønn, som nå heter pårørendestøtte, enn hva som var budsjettet. Totalt ble det utbetalt litt over 1 mill. kroner i omsorgslønn (pårørendestøtte).

Hjemmetjenesten Ytre Lyngen

Et negativt avvik på kr 113 000 hvor årsaken hovedsakelig er lønnsutgifter og et medisinkurs for alle ansatte.

Lyngstunet helse- og omsorgssenter

Lyngstunet fikk et negativt avvik på kr 161 000. Avviket skyldes hovedsakelig legetjenesten. Legetjenesten kom ut totalt ut med et negativt avvik på kr 390 000. Pga. av Nord-Norges permisjon ble det utbetalt mer i lønn og innleie av vikarer enn budsjettet, men den kommunale legevakt kom ut med et positivt avvik på kr 706 000 pga. mindre lønnsutgifter og god inntjening. I 1. halvår i 2017 var det et betydelig merforbruk, men det ble tatt nødvendige grep for å få økte inntekter og reduserte utgifter.

De andre avdelinger, helsestasjon, fysioterapi, ergoterapi, jordmor og hovedkjøkken har alle besparelser. Levering av mat til hjemmeboende ga et negativt avvik på kr 141 000.

Langtidsavdelingen

Et negativt avvik på kr 389 000. Overforbruk på lønn, ferievikarer og ekstrahjelp. Dette pga. alvorlig syke mennesker som får tilbud på avdelingen, og som har behov for tett oppfølging. Kommunen har f.eks. en del tilfeller som skulle vært til utredning og behandling hos spesialisthelsetjenesten, men der er bare de mest alvorlige tilfellene som får et tilbud.

Korttidsavdelingen

Et positivt avvik på 1,758 mill kroner. Avdelingen har hatt vakanser og har ikke leid inn ekstrapersonell. Det har vært lavt sykefravær. Etter at avdelingen og hjemmetjenesten ble delt til to egne avdelinger, har det blitt stabilitet og god struktur i avdelingen.

Hjemmetjenesten i Indre Lyngen

Et positivt avvik på kr 859 000 som er et resultat av lavere lønnskostnader enn budsjettert. Det er også blitt brukt mye mindre til innleie av vikarer enn budsjettert og sykefraværet er redusert.

Rus- og psykisk helse

Et positivt avvik på kr 971 000. Lavere lønnskostnader enn budsjettert, samt merinntekter ifht ressurskrevende brukere. Gjennom tilskudd fra staten/fylkesmannen, er det opprettet et prosjekt med fritidsassistent som et forebyggende tiltak. Ved god forebygging, reduseres behov for tjenester.

Solhov bo- og aktivitetssenter

Solhov bo – og aktivitetssenter står oppført med et negativt avvik på 1,623 mill. kroner. Ansvar 3510 er belastet med avskrivninger på 1,673 mill. kroner, slik at reelt resultat er et mindreforbruk på kr 49 000. Årsaken til det positive resultatet er økte refusjoner pga. ressurskrevende brukere, noe som også gjenspeiler at mange av beboerne har behov for mye ressurser.

Enheten hadde et merforbruk på fastlønn ifht budsjett – kr 884 000, men har hatt en mindreforbruk på vikarkostnader. Årsaken til merforbruket er bl.a. at beboerne blir eldre og får redusert helse. Det har vært flere innleggelser på sykehuset, og personell følger med. Når sykehuset sier at det er behov for kjent personell blir lønnsutgifter refundert, men noe av utgiftene tilfaller oss.

Det er behov for mer personell med relevant høgskoleutdanning på enheten. Det jobbes for å rekruttere aktivt, samt videreutdanne egne ansatte, men man får ikke ansatte til å ta formell utdanning. Det er et påtrykk fra fylkesmannen om å få flere med høgskoleutdanning inn i tjenesteområdet.

Det har vært jobbet målrettet med sykefraværet på enheten, noe som har gitt positivt resultat. For 4. kvartal 2017 var det på 5,7 %, noe som er rekordlavt ved enheten.

Statlig tilsyn

Det har vært 2 tilsynsbesøk fra Fylkesmannen ved Solhov bo- og aktivitetssenter. Tilsynet resulterte i at vi fikk avvik. Vi må ha mer opplæring av ansatte for å unngå bruk av tvang og makt. Avvikene er lukket ved å lage en plan for opplæring.

Det ble i 2017 innvilget kr 100 000 i tilskudd fra fylkesmannen for å skolere de ansatte i å ikke bruke tvang eller å gjøre overgrep ovenfor brukerne. Kurset blir kjørt som et

E-læringskurs, som de ansatte kan ta når det passer dem. De får et bevis etterpå for bestått prøve.

Arbeidstilsynet har foretatt tilsyn innfor rus- og psyk. helsetjeneste og legekantoret. Tilsynet hadde fokus på forebygging av vold og overgrep ovenfor våre ansatte. Vi fikk avvik på at vi ikke hadde dokumentasjon på at de ansatte har fått opplæring i å forebygge at de blir utsatt for vold og overgrep av brukerne, som nå er lovpålagt. I 2018 skal alle ansatte få opplæring i regi av bedriftshelsetjenesten.

4.2.4.1 Måloppnåelse

Barn-unge

Det er etablert tverrfaglig gruppe med representanter fra oppvekst, helsestasjon, barnevern, kommunepsykolog, lege, Nav og rus/psykisk helse som jobber forebyggende i forhold til barn- og unge. Gruppen «Ressursgruppe for barnets beste» er et resultat av at de fleste som er med i gruppa, var med i KS nettverk, **god samhandling barn- og unge**, hvor fokus særlig var rettet mot barn i risikogrupper (rus og psykiske lidelser). Med prosjektmidler er det engasjert miljøarbeidere som jobber opp mot ungdom, blant annet med å forebygge drop-out fra videregående skole.

Helsestasjon, barnehage og barnevern har deltatt i et prosjekt innfor foreldreveiledning, og gir opplæring til foreldre.

Helsestasjon for ungdom ble iverksatt fra høsten 2017. Tilbudet blir gitt en ettermiddag i uka. I starten var det få som besøkte den, men nå er det flere som kommer.

I 2017 var det planlagt å få etablert en forebyggende avdeling for barn- og unge, den er ikke etablert, men bør komme i 2018.

Frisk liv, folkehelse og rehabilitering

Det er etablert frisklivssentral, men vi har hatt utfordringer særlig i forhold til å skaffe egne lokaler. Nå er gruppene samlet i den gamle delen av Eidebakken skole (GLA-bygget). Deltakerne i gruppene er henvist av lege. Det blir gjennomført en helsesamtale ved oppstart og midtveis etter 6 uker og slutt evaluering. Den kommunale fysioterapeuten og jordmor arrangerer kurs for gravide.

I budsjettet for 2017 ble det opprettet 0,5 årsverk for hjemmetrener (hverdagsrehabilitering). Stillingen ble besatt vår 2017. Tilbudet blir gitt 5 dager (hverdager) i 4 uker for 4 deltakere, i hjemmet eller i nærmiljøet. I 2017 var det 12 personer som gjennomførte *hjemme rehabilitering* med positive resultater.

Det er blitt etablert dagtilbud for hjemmeboende mennesker med demenssykdom. Omfanget er 1 dag i uka i Indre Lyngen og 1 dag i Ytre Lyngen. Tilbudet har omfattet 6 -7 personer. Selv om det kun er en dag i uka, er det et positivt tiltak både for den det gjelder og for pårørende. Tilbudet blir lovpålagt fra 2020.

Hver onsdag arrangerer Røde Kors besøkstjeneste hyggestund for beboere ved Lyngstunet, det samme gjør «Sentervennene» ved Lenangen omsorgssenter. Den frivillige innsatsen er et nyttig bidrag også innfor eldreomsorgen.

Psykisk helse og rus

Det er etablert et aktivitetstilbud - Sollia aktivitet - for mennesker med rus- og psykiske problemer. Stedet blir drevet med god bistand fra brukerne selv, det gjelder særlig bruktbuikken. Det er nedsatt ei arbeidsgruppe som har utredet arbeidsmuligheter for funksjonshemmede i tillegg til Lyngsalpan Vekst. Det er behov for flere arbeidsplasser og/eller aktiviteter for mennesker med funksjonshemming som ikke fyller vilkår om produksjonsevne ved Lyngsalpan Vekst. Det største problemet nå er å finne egnede lokaler.

Det nye bygget (grønnbygget på Solhov) som ble bygd opp etter brannen, ble overlevert i november. Bygget blir tatt i bruk fra 2018, utetjenesten for rus- og psykisk helse vil få sine lokaler der, samt at det bli to leiligheter i sokkeletasjen.

Utviklingstrekk innfor helse- og omsorg

KOSTRA-tall for 2017 viser at brukere over 67 år som har hjemmesykepleie og praktisk bistand er på samme nivå som i 2016. Det er mottakere under 67 år som øker. Det er i samsvar det utviklingen nasjonalt. Behovet for hjelp øker blant de yngre mennesker, mens de eldre får bedre helse, og klarer seg selv.

KOSTRA-tall viser også at utgifter til pleie- og omsorgstjenestene i Lyngen er lavere enn sammenlignbare kommuner, men for helsetjenesten er den høyere.

Per i dag har Lyngen kommune 24 sykehjemsplasser (langtid), som er fordelt med 8 plasser på 3 små avdelinger, 2 av avdelingene er tilrettelagt for mennesker med demenssykdom, en av de 16 plasser blir brukt som avlastningsplass for hjemmeboende med demens sykdom. Dette blir gjort for at mennesker med demenssykdom opplever trygghet med et lite og oversiktlig miljø. En regner med at 4 av 5 som har behov for langtidsplass er dement. Utviklingen i Lyngen er som på landsbasis, og det er behov for flere tilrettelagte plasser både nå og i årene som kommer. Vi har ikke et godt nok tilbud til dem som har en veldig utfordrende atferd pga. demenssykdom.

Lyngen kommune ligger under gjennomsnittet når det gjelder antall sykehjemsplasser, og i snitt blir 4 av de 6 korttidsplasser brukt som langtidsplass, noe som også har gitt en betydelig merinntekt i vederlagsbetaling. Samtidig er det en utfordring å ha ledig plass når sykehuset melder ut pasient som er klar for overflytting til kommunehelsetjenesten. Klarer vi ikke å ta imot pasienten, må vi betale kr 5000 pr døgn på UNN.

Omsorgsboligene våre er gode buffere for å begrense behovet for sykehjemsplasser. Ved Lenangen omsorgssenter er det 12 omsorgsboliger, Lyngstunet har 23 omsorgsboliger, og Solhov 15 omsorgsboliger. Alle våre omsorgsboliger har heldøgnsbemanning, noe som betyr at det kan bli satt inn ekstra ressurser ved akutt sykdom eller økt pleiebehov. Målsettingen vår er at eldre og mennesker med funksjonshemming skal kunne bo hjemme hele livsløpet, og når vårt tiltak og tildelingsteam har møte 2. hver uke, er det denne målsetting som styrer valget av tjenester.

Det er behov for personell 24 timer i døgnet alle årets dager for å gi pleie- og omsorgstjenester. De som går i turnus jobber hver 3. helg, noe som resulterer i at det blir mange små helgestillinger (fra 14% -25%). Det er vanskelig å få disse stillingene besatt, og konsekvensen blir ustabil bemanning i helgene, og vikarer uten formell kompetanse. Dette gjelder i hovedsak omsorgsfagarbeidere, da de fleste av våre sykepleierstillinger er hele stillinger.

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen gir virkninger på vår tjeneste. Pasientene som blir overflyttet for videre oppfølging krever personell med kompetanse, samt medisiner og annet medisinsk utstyr. I årene framover må en ta høyde for at utgiftene i forbindelse med reformen vil øke.

Kompetanse

Gjennom rekrutterings- og kompetansemidler som vi får tildelt fra staten, har kommunen gitt støtte til dem som tar utdanning eller øker sin kompetanse. I 2017 ble det gitt tilskudd til flere som holder på med å ta fagbrev innen omsorg. 2 helsefagarbeidere fikk tilskudd til videreutdanning innfor demens og eldreomsorg, den ene var ferdig utdannet vår 2017. 5 studenter som utdanner seg til vernepleiere og sykepleiere har fått tilskudd. 2 av våre ledere startet høsten 2017 på masterutdanning i ledelse i regi av BI og helsedirektoratet.

De ansatte har deltatt på kurser innfor sykdomslære (somatikk, psykisk helse osv), barn som pårørende, behandling med væske og medisiner, ernæring, tannhelse, arbeid og aktivitet, kommunikasjon, forebygging av bruk av tvang og makt, saksbehandling, dokumentasjon av helsehjelp, prøvetaking (lab arbeid). Noen av kursene er eksterne, men veldig mange av kursene går via lyd/bilde eller blir streamet. Teknologien er blitt en god premiss leverandør for tilførsel av kunnskap,

Konstituert kommuneoverlege deltok på Folkehelsekongress i Danmark, budskapet fra kongressen var at «Utdanning er det mest beskyttende og forebyggende for å gi redusert helse, kunnskap skaper god folkehelse».

Høsten 2016 ble «Rekrutterings- og kompetanseplan 2016 – 2020, helse- og omsorgsområdet i Nord-Troms» lagt fram til politisk behandling i alle Nord-Troms kommuner. Da planen kom etter at budsjettarbeidet var blitt gjort, ba politikerne om at planen måtte bli fulgt opp i forbindelse med budsjettarbeid for 2018. Det ble i 2017 laget politisk sak, med forslag om å budsjettere med kommunale midler til stipender. Forslagene til tiltak ble vedtatt, men det var ikke rom for å sette av midler i budsjettet i forhold til gitte rammer.

Velferdsteknologi

Det er nedsatt arbeidsgruppe som jobber aktivt med å ta i bruk velferdsteknologi. Velferdsteknologi er med på å gjøre menneskene selvstendig, og styre sin hverdag uten å være avhengig av at hjelpa kommer på faste tidspunkter i døgnet, samtidig skal det spare på ressurser (både menneskelige og økonomiske). Det er også etablert et felles prosjekt i Nord-Troms, hvor også Lyngen er med. Fylkesmannen/staten har gitt tilskudd til prosjektleder, og prosjektet blir fulgt opp av helsedirektoratet.

I 2018 vil en bytte ut trygghetsalarmer som sender alarm via analoge linjer, alt vil bli lagt om til digitale løsninger. De gamle alarmene vil bli byttet ut, og en vil sannsynligvis ta i bruk mer velferdsteknologi.

Planverk:

Konstituert kommuneoverlege har laget smittevernplan.

4.2.5 Plan, næring og teknikk

Ramme:	5 Plan, teknikk og næring	Buds(end) 2017	Regnskap 2017	Avvik i kr	Avvik i %
4400	BYGG OG ANLEGG, PROSJEKTER	609	3 796	3 187	523
4405	PLAN	4 017	3 177	-840	-21
4407	NÆRING	1 628	738	-890	-55
4408	KOMMUNALE HAVNER OG KAIER	-800	-125	675	-84
4410	BYGG OG ANLEGG	17 202	26 838	9 636	56
4412	FORVALTNING TEKNISKE TJENESTER	4 414	2 194	-2 220	-50
4700	VA - PROSJEKTER	0	18	18	0
4710	VANN OG AVLØP	-1 591	-799	792	-50
4810	FEIING OG BRANNBEREDSKAP	3 397	3 681	284	8
Sum ramme: 5 Plan, teknikk og næring		28 876	39 518	10 642	37

Oversikten viser et samlet merforbruk for området på ca. 10,6 mill. kroner, men avviket skyldes avskrivninger på 15,2 mill. kroner. Det betyr et reelt mindreforbruk på ca. 4,6 mill. kroner.

Prosjekter

Ansvaret er belastet med avskrivninger på 2,491 mill. kroner, reelt merforbruk på 0,696 mill. kroner. Deler av prosjektet «Arctic Race» er budsjettert og regnskapsført på ansvar 4400 (i tillegg til ansvar 1300). Her har det også vært et merforbruk – kr 91 493.

Lyngenløftet

Lyngenløftet er et overordnet stedsutviklingsprosjekt hvor målet med prosjektet er flere næringsetableringer og bostedsattraktivitet.

Det ble i 2017 søkt om flere prosjektmidler, og Lyngenløftet ble tildelt prosjektmidler for tilsammen 2,4 millioner kroner.

Utvikling av sentrum er et viktig bidrag i prosjektet. For å realisere målsettingene er det igangsatt et arbeid med ny områdeplan, hvor tilrettelegging fra industriformål til næringsformål og boliger står sentralt. Dette arbeidet har pågått store deler av 2017, og planen vil være ferdigstilt i løpet av 2018. Som et ledd i planen er det også en rekke konsekvensutredninger som er gjennomført, det forutsettes at berørte sektormyndigheter ferdigstiller sitt arbeid slik at planen kan slutføres som forutsatt. Kostnader til områdeplan Lyngseidet (prosjekt 50517) ble finansiert av disposisjonsfond. Finansiering er gjort på ramme 7, og utgiftene fremkommer derfor som merforbruk her. Det reelle merforbruket på denne delen av prosjektet er kr 324 000.

Som en del av Områdeplanen er det i løpet av 2017 utført ny plan for Strandveien på Lyngseidet. Strandveien er nå planlagt som en miljøgate med et definert forskjønnert område. Sentralt i planen er etablering av fortau, ny miljøvennlig belysning og parkeringsplasser. Strandveien er en fylkeskommunal vei og må i fortsettelsen finansieres av veieier.

I 2017 ble det prioritert ulike mindre tiltak som kunne utføres uavhengig av områdeplanen.

Et av tiltakene var å slutføre opprustning av Parkveien med nye stolper og miljøvennlig belysning.

For å tilrettelegge for bolyst og trivsel har opprustning av Prestelvparken hatt høy prioritet. Parken er i løpet av året blitt utstyrt med brygge og benker, lekeapparater og oppgradering av bål plass. Det var også oppgradert flere gangveier i parkområdet. Arbeidet er fagmessig utført av lokal entreprenør og håndverkere.

Fokus på klima og miljø, herunder bærekraftig utvikling står sentralt i kommunen. Lyngneløftet var i 2017 etter søknad tildelt klimasatsmidler, kr 550 000 fra Miljødirektoratet. Det er etablert et EL-sykkelkonsept hvor kommunen leier ut EL-sykler til lokalbefolkningen og turister. For å stimulere til miljøvennlig og helsefremmende ferdsel blandet lokalbefolkningen leies syklene ut til sterkt reduserte priser. Det er også bygget eget sykkelhus som er produsert lokalt. Dette er sentralt plassert i sentrum.

Et av hovedtiltakene i Lyngneløftet er etablering av havnepromenade på Lyngseidet med blant annet ny kai og gjestebrygge. Dette arbeidet kan bli fullt realisert når Områdeplanen er ferdig.

For å få en start på dette arbeidet ble det mot slutten av året laget en plan for fase 1, en fase som ved politisk godkjenning, kan detaljplanlegges og påbegynnes i 2018, før områdeplanen er endelig ferdig.

Lyngneløftet skal gjennomføre et samlet tiltak som støtter opp under målsettingen til prosjektet. I 2017 var det gjennomført gründerseminar for å stimulere til nye næringsetableringer og utvikling av eksisterende næringer. Sentralt i dette arbeidet var nettverksbygging og samarbeid mellom aktørene, samt koplingen opp mot Innovasjon Norge.

Lyngneløftet har i løpet av året vært koplet opp mot andre sentrale arrangement og aktiviteter i kommunen, aktiviteter som støtter opp under målsettingen til prosjektet. Likeså kontakt og samarbeid med sektormyndigheter og andre samarbeidspartnere i prosjektet.

Teknisk drift/VVA

Avdelinga for vei, vann og avløp har hatt stor utskifting av personell i 2017, noe som naturlig nok skaper utfordringer. På tross av dette har nytilsatt avdelingsleder utarbeidet og lagt ut flere tilbudsgrunnlag for vedlikeholds- og oppgraderingstiltak innenfor enhetens virksomhetsområde.

Aktiviteten innenfor dette ansvarsområdet har for en stor del vært knyttet til løpende vedlikehold. Flere store lekkasjer er tettet på hovedledningen på Lenangsøra og det er satt ned ny hoved fordelings-kum Sør-Lenangen. Fra Eidstranda og sørover til Hesjeneset er hovedvannledningen forlenget med 900 m. I Koppangen er det lagt 300 m ny vannledning fra Myhreveien og ned til Koppangsbukta. Det er anlagt ny veg til slamavskiller i Oksvik.

På teknisk drift ble det startet opp arbeidsmiljøtiltak «Kommunikasjon og Samspill» der ekstern foredragsholder foreleser over 4 samlinger innen dette tema. Det er ansatt arbeidsleder som skal forestå daglig oppfølging av enhetens vaktmestre og vedlikeholdsarbeidere. Fra rådmannen har det vært fokusert på å involvere alle ansatte innen vann/avløp og bygg/anlegg i hele enhetens tjenesteområde, dette for å dra bedre nytte av den enkeltes kompetanse. Samtidig som dette også vil gi bedre mulighet for å bistå i perioder med høy arbeidsbelastning på enkelte fagområder, noe som har vist seg nødvendig under vinterens utfordrende situasjon i vann- og avløpssektoren.

Med unntak av nybygget Lenangen skole og kirkegårdene på Lenangsøra og Eidebakken er bygg- og anleggsprosjekter utført under ledelse av enhetens egne ansatte. Av store tiltak kan nevnes gjenoppbygging av brannskadet bygning i Solhovlia, nytt basseng på Eidebakken skole og reparasjoner på gamle Eidebakken skole, kulvert under fylkesvei i Tyttebærvika og kai/utfylling på Vollneset i Furuflaten.

Byggesak og deling

Det er behandlet i alt 99 bygge- og delingssaker, både til nærings-, fritids-, industri og boligformål. Manglende bemanning i starten av året opplevdes som en utfordring innen byggesaksbehandling, men dette medførte ikke saksbehandlingstid utover lovpålagte frister. I tillegg til delegert saksbehandling utførte saksbehandlere 21 saksfremlegg for dispensasjon fra plan og bestemmelser til politisk behandling.

Planlegging

Rullering av kommuneplanens arealdel har lagt beslag på store dele av kapasiteten til planlegger i 2017, men også flere fagpersoner på enheten har brukt sin arbeidstid i betydelig grad til dette. Administrasjonen har jobbet hardt for å imøtekomme innsigelser fra flere sektormyndigheter. Dette er for det meste bragt i orden (med unntak av Sametingets innsigelse) og planen ble vedtatt februar 2018.

Reguleringsplan for Koppangen har vært under behandling i store deler av året, utfordringene har vært innsigelser fra sektormyndigheter og klager fra berørte naboer. Disse forholdene er for det meste bragt i orden, men innsigelse fra Sametinget med grunnlag i samiske kulturminner er fortsatt ikke løst.

Fremdrift og ferdigstilling av tiltak innen planarbeidet har blitt noe hemmet av at planlegger sluttet i sin stilling i oktober, ny planlegger var ikke på plass før 1.1.2018.

Næring

Det har vært en positiv utvikling innen flere næringer i Lyngen, både reiseliv, industri og fiskeri. Næringsfondet har stimulert til nyetableringer og utvikling av eksisterende bedrifter i kommunen.

I 2017 startet rullering av strategisk næringsplan, regional strategisk næringsplan med Tromsø-regionen, samt strategisk reiselivsplan.

Flere større prosjekt med tilrettelegging og utvikling av nærings-, industri- og havneareal ble videreført og startet opp i 2017. Likevel ser det ut til at det er behov for mer pga. veksten i næringslivet. Med de planer som nå foreligger for områdene Vollneset, Furufalten og Lenangsøyra kan arealene allerede være disponert.

Opplysningsvesenets fond er en sterk begrensning av næringsutvikling i kommunen. Fondet disponerer store næringsarealer som de ikke ønsker å selge til næringsdrivende. Dette vanskeliggjør etablering av næringsbygg da det ligger helt klare begrensninger i finansiering av næringsbygg på festet grunn kontra eiet. Lyngen kommune har i dag festeavtaler på næringsgrunn med opsjon på kjøp av disse. Arbeidet med å få kontroll på disse arealene videreføres.

Jordbruk

I 2017 er det fordelt kr 17 783 061 i produksjonstilskudd og kr 2 338 077 i tilskudd til ferie og avløsning på til sammen 48 søkere.

Det er også fordelt kr 519 155 i tilskudd til regionalt miljøprogram på til sammen 29 søkere. De 3 sankelagene i kommunen har til sammen fått 149 268 i tilskudd til organisert beitebruk.

Ved utgangen av 2017 fordeler aktive bruk i kommunen seg på følgende produksjoner:

- 9 melkebruk
- 1 kjøttprodusent med storfe
- 6 geitebruk
- 28 sauebruk
- 2 hestestaller
- 2 grovforprodusenter

I forbindelse med ny anbudsrunde for veterinæravtjeneste i kommunen, har en summert antall dyr i besetningene:

Melkekyr	Ammekyr	Anna storfe	Sau	Sau u/1 år	Melkegeit	Hest
215	18	540	4200	7200	870	33

Opparbeidelse av utfartsparkering og toaletter er tidligere forestått av jordbrukssjefen. På grunn av manglende kapasitet og utfordringer med å skaffe hjemmel til aktuelle arealer har ikke dette arbeidet oppnådd ønskete resultater, men tilfredsstillende løsninger er allikevel etablerte på de mest brukte stedene. Det foreligger nå en plan for hele kommunen som ventes realisert i løpet av 2018.

Skogbruk

Har behandlet 25 søknader om dispensasjon fra motorferdsel i utmark og vassdrag. Aktiviteten har videre omhandlet vannscooterforskrift, administrasjon av skadefellingslaget, saksbehandling av skogsbilveier, skogpleie med fokus på lokal leveranse av bjørk og fagdager/kurs i regi av Troms skogselskap og Fylkesmannen.

Feiing og brannberedskap

Her hadde man totalt et reelt merforbruk på kr 84 000 (fratrasket avskrivninger på kr 200 000). Dette skyldes merutgifter til husleie og overtid ved utrykninger.

Lyngen kommune har 1142 piper som skal feies, og denne er behovsprøvd. I 2017 ble det feid 670 piper og foretatt 230 tilsyn.

Lyngen brann og redning hadde 14 ulike hendelser i 2017. Korpsene bistår også politiet, og hadde en slik utrykning i 2017. Pålegg etter tilsyn fra Arbeidstilsynet er fulgt opp: Sju øvelser ble avholdt i 2017 for alle tre korpsene, bl.a. en øvelse i Pollfjelltunellen.

Særskilte brannobjekt (§ 13-tilsyn) får også årlig tilsyn, i 2017 ble det gjennomført 11 slike.

Oljevernberedskap

Lyngen kommune er med i et interkommunalt oljevernberedskap (IUA) der mannskap fra Tromsø brann og redning rykker ut med nødvendig utstyr for å bistå lokale mannskaper.

4.2.5.1 Måloppnåelse

Kvaliteten på tjenestene, god veiledning og rask saksbehandling har vært fokus innen alle fagområder på dette rammeområdet. Det jobbes med anskaffelse og implementering av digitalt planregister, utfordringen ligger i godt kartgrunnlag slik at innbyggerne på sikt skal kunne skaffe ønskede opplysninger via kommunalt kart-innsynsløsning. Enheten leverer tjenester innenfor lovbestemt saksbehandlingstid, og har derfor ingen restanser.

Det er gjennomført oppgradering av 5 kommunale veistrekninger. Kvaliteten på det utførte arbeidet er i tråd med kommunens målsetning om å gi veistrekninger av dårlig kvalitet et merkbart løft.

Vann og avløpssektoren har kartlagt behovet og avholdt konkurranse for prosjektering av nye avløpsanlegg der forholdene i dag ikke er tilfredsstillende. Grunnlaget for oppstart og gjennomføring av nye anlegg i 2018 er dermed gode.

Utfartsparkering og toaletter har ikke oppnådd fremdrift som planlagt. Dette arbeidet organiseres nå med bistand fra prosjektleder i Lyngneløftet, det forventes dermed at flere permanente løsninger blir realisert i 2018.

Klargjøring av areal til bolig og næring gjennom arealplanlegging og regulering er kommunens uttalte målsetning. Til tross for stor innsats både i administrasjonen og politisk ble ikke arealplanen vedtatt i 2017. Utfordringene ligger i å tilpasse hensynet til særinteresser (reindrift, jordbruk, drikkevann og samfunnssikkerhet) opp mot lokalsamfunnets behov for bolig- og næringsareal. Arealplanen er nå vedtatt, men noen bolig- og næringsområder er tatt ut for å imøtekomme sektormyndighetenes innsigelser.

Lyngen kommune har regulerte byggeklare boligtomter på Innereiedet, Lenangsøra, Svensby, Lyngseidet og Furuflaten. I tillegg finnes områder avsatt i arealplanen til boligformål i hele kommunen.

Det ble utbetalt tre tilskudd til boligbygging.

Gjenoppbygging av brannskadet bygning i Solhovlia 6 er gjennomført der enhet for rus og psykiatri vil ha tilhold i 1. etg og underetasjen er innredet med 2. omsorgsboliger.

Det har blitt gjennomført en rekke miljøtiltak i våre friluftsområder, bl.a. i Kvalvika, Årøyholmen og Sandvika. Disse ble finansiert av tilskudd. Også i 2017 ble Ren Kystprosjektet gjennomført, hvor mer av kystlinja vår ble ryddet for søppel av ungdom i sommerjobb hos oss. Lyngen kommune administrerte også et prosjekt i regi av NIBIO som gikk på skadeforebygging på beitedyr.

Ressursgruppa i landbruket gjennomførte en studietur som ble finansiert av tilskudd. Det ble også gjennomført et seminar på eierskifte for landbruket i Lyngen – også finansiert av tilskudd.

Jordbruksnæringa i Lyngen kommune har behov for mer dyrka mark. Gjennom fortsatt stimulering til nydyrking, reduseres andelen leiejord på brukene og samtidig bidrar dette til redusert leiejordpress og intern konkurranse næringsutøverne i mellom. Gjennom nydyrkingstilskuddet bidrar man etterhvert til en styrking av grovfôrgrunlaget slik at aktive gårdsbruk stiller sterkere i forhold til framtidige utfordringer. Nydyrking er ressurskrevende for gårdsbruk under oppbygging, men samtidig en god investering da slike arealer årlig vil «kaste av seg» i form av arealtilskudd. Bevilgninger til nydyrking har derfor vært en viktig stimulans.

For Lenangsøra er det gjennomført ny reguleringsplan samt at kommunen har ervervet 13 mål med nytt areal som kan benyttes til industriformål og næringsformål. Hele det nye arealet er allerede tiltenkt nyetableringer som vil bli påbegynt i 2018.

Tyttebærvika er en av de seks havner som omfattes av havneregulativet som ble innført i april 2016, og den havnen som generer mest inntekter for tiden. Det ble påbegynt etablering av kulvert under fylkesveien som vil gi en trygg adkomst til havnen i og med tungtrafikk går under i stedet for over veien som nå. I 2018 vil ny dypvannskai være etablert her. Sandneset havn i Nord Lenangen er påbegynt i 2017 og ferdigstilles innen sommeren 2018.

Utfyllinger nord og sør på Vollneser samt etablering av ny kai er vurdert som positivt både med hensyn til bedriftene på Furuflaten sitt behov og for å ivareta trafikksikkerheten, større areal og nødvendig kai. Tiltaket har mottatt 6,8 mill. i støtte fra Troms fylkeskommune og vil være ferdigstilt våren 2018.

Brann og redning jobber målrettet med forebygging gjennom tilsyn i hele kommune. Øvelser for brannkorpene bidrar også til styrket beredskap i kommunen.

4.2.6 Finans

Rammeområdet omfatter i hovedsak avsetning til sentrale og lokale lønnsoppgjør, budsjettreserve og premieavvik på pensjonskostnader, samt kjøp og salg av konsesjonskraft og motpost for avskrivninger som er belastet på ramme 1-5.

		Buds(end)	Regnskap	Avvik	Avvik
		2017	2017	i kr	i %
Ramme: 6 Finans					
8000	PREMIEAVVIK, PENSJONS- OG LØNNSRESERVE, MV.	-3.591	-902	-2.689	-75
8900	AVSKRIVNINGER (MOTPOST)	-	-18.097	18.097	0
	Sum ramme: 6 Finans	-3.591	-18.998	15.407	429

Rammeområdet har et reelt negativt budsjettavvik på ca. 2,7 mill. i hovedsak som følge av differanse mellom budsjettert premieavvik og regnskapsført premieavvik fra KLP og SPK. I 2017 brukte en oppsamlet premiefond i KLP på 21,253 mill. til å betale pensjonspremie med. Dette skapte også et avvik som var vanskelig å forutse pga. de store beløpene.

Et mindreforbruk på avsatt lønnsreserve på ca. 1 mill. reduserte det reelle avviket.

Årets ordinære avskrivninger ble bokført rett før regnskapsavslutninga og dermed fikk en ikke budsjettregulert disse. Derfor et stort avvik i regnskapet, men ikke reelt.

Tilsvarende vil dette gi følgende utslag på alle rammeområdene:

	Buds(end)	Regnskap	Avvik i
	2017	2017	tusen kr
1 Politikk og kirke	0	22	-22
2 Administrative tjenester	0	891	-891
3 Oppvekst og kultur	0	117	-117
4 Helse, sosial og omsorg	0	1.837	-1.837
5 Plan, teknikk og næring	0	15.229	-15.229
Sum avvik ordinære avskrivninger	0	18.097	-18.097

Pensjonskostnader

Tabellen nedenfor viser avvikene på de ulike rammeområdenes pensjonskostnader og må sees i sammenheng med budsjettavvikene på disse:

	Buds(end)	Regnskap	Avvik i
Ramme	2017	2017	tusen kr
1 Politikk og kirke	328	194	134
2 Administrative tjenester	2.040	1.642	398
3 Oppvekst og kultur	7.348	6.974	374
4 Helse, sosial og omsorg	14.453	12.770	1.683
5 Plan, teknikk og næring	2.972	2.484	488
6 Finans	-4.658	-844	-3.814
Sum pensjonskostnader	22.483	23.219	-736

Totalt ble det et negativt budsjettavvik vedrørende pensjonskostnadene på ca. 0,7 mill. Dette må ansees tilfredsstillende, da det var litt usikkerhet hvordan bruk av premiefond ville slå ut.

Salg av konsesjonskraft

Inntektene for salg av konsesjonskraft fra Rottenvik kraftverk var på i alt ca. 198 000. Det ble betalt ca. 118 000 til Troms Kraft for dette uttaket. Netto inntekter til kommunen var ca. 80 000, noe som var ca. 4 000 høyere enn i 2016. Kommunestyrets vedtatte netto budsjett var kr 60 000, noe som utgjorde et netto positivt budsjettavvik på ca. 20 000 kroner.

4.2.7 Budsjettskjema 1A

Rammeområde 7 er i hovedsak det samme som det obligatoriske budsjett- og regnskapsskjema 1A, med unntak av noen avsetninger og bruk av ubundne og bundne fond som bokføres under de ulike sektorene.

		Buds(end)	Regnskap	Avvik i	Avvik
		2017	2017	tusen kr	i %
Ramme:	7 Budsjettskjema 1A				
8001	EIENDOMSSKATTEKONTOR	-6.620	-6.692	72	1
9000	FRIE INNTEKTER, RENTER OG AVDRAG, AVSETNINGER	-201.135	-200.991	-144	0
	Sum ramme: 7 Budsjettskjema 1A	-207.755	-207.683	-72	0

Årets regnskapsmessige overskudd på kr 7.252.181,84 fremkommer ikke i avviksoversikten ovenfor.

Hovedårsaken til positivt budsjettavvik på ramme 7 er:

- Høyere frie inntekter (skatt og rammetilskudd)
- Lavere netto renter
- Økt minsteavdrag
- Økte avsetning til disposisjonsfond

Eiendomsskatt

Årets inntekter på eiendomsskatt ble ca. 100.000 høyere enn budsjettert. Utgifter til retaksering reduserte dette til netto ca. 72.000.

Skatt og rammetilskudd

Systemet med inntektsutjevning innebærer at utviklingen i egne skatteinntekter vil ha liten betydning i skattesvake kommuner, dvs. kommuner med skatteinngang på under 90 % av landsgjennomsnittet. For disse kommunene er det utviklingen i samlet skatteinngang for landets kommuner som har mest betydning. Lyngen har en skatteinngang på rundt 75 % ifht landsgjennomsnittet.

På grunn av den store omfordelingsmekanismen vil en kommune med skatteinngang på under 90 % av landsgjennomsnittet kun få beholde 5 % av en økning i egne skatteinntekter, alt annet likt. Tilsvarende gjelder ved en reduksjon i egne skatteinntekter (*kilde: Fylkesmannen i Troms, februar 2016*). Dette medfører at endringer i kommunens skatteinntekter får liten virkning pga. omfordelingsvirkningen i inntektsutjevningen i inntektssystemet.

Statsbudsjettet for 2017 forutsatte en skattevekst fra 2016 på 1,5 %. I revidert nasjonalbudsjett i mai 2017 ble skatteanslaget nedjustert til 1,0 % og i forslag til statsbudsjett 2018 ble dette oppjustert til 3,3 %. Akkumulert skatteinngang for alle landets kommuner for 2017 ble en vekst på 4,5 % fra 2016.

Dette viser at det er umulig å si noe sikkert om skatteinngangen før ved årets utgang. Nasjonale prognoser må danne utgangspunktet for løpende rapportering, men også disse er usikre.

Totalt økte skatteinngangen i Lyngen kommune med 3,6 % i 2017 fra. Pga. høy skattevekst på landsbasis endte de frie inntektene for Lyngen kommune 2,034 mill. over vedtatt budsjett, omtrent samme beløp som i 2016.

Integreringstilskudd

Det er bokført 4,294 mill. i integreringstilskudd for mottak av flyktninger i 2017. Dette er ca. 0,1 mill. mer enn budsjettet.

Renter og avdrag

Mindre renteutgifter og høyere renteinntekter enn budsjettet medførte et positivt avvik på ca. 1,5 mill.

Langt høyere avskrivninger enn i 2016 medførte at budsjettet minsteavdrag var for lavt. Da avskrivningene først var beregnet etter årsskiftet, lot det seg ikke gjøre å få vedtatt endring i årsbudsjettet. Derfor ble det et negativt budsjettavvik på avdrag med ca. 2,250 mill.

Disposisjonsfond

Bruk av og avsetning til disposisjonsfond budsjetteres på ulike rammeområder. I regnskap 2017 er all bruk og avsetning bokført på rammeområde 7. Dette gir et negativt avvik på dette rammeområdet på 1,016 mill. og tilsvarende positivt avvik på ramme 5 som fremkommer slik:

	Buds(end)	Regnskap	Avvik i
	2017	2017	tusen kr
Ramme: 5 Plan, teknikk og næring			
AVSETNINGER TIL DISPOSISJONSFOND	1.466	-	1.466
BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-480	-30	-450
Sum ramme: 5 Plan, teknikk og næring	986	-30	1.016
Ramme: 7 Budsjettskjema 1A			
AVSETNINGER TIL DISPOSISJONSFOND	5.859	7.325	-1.466
BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-2.801	-3.251	450
Sum ramme: 7 Budsjettskjema 1A	3.058	4.074	-1.016
SUM BRUK OG AVSETNING DISPOSISJONSFOND	4.044	4.044	-

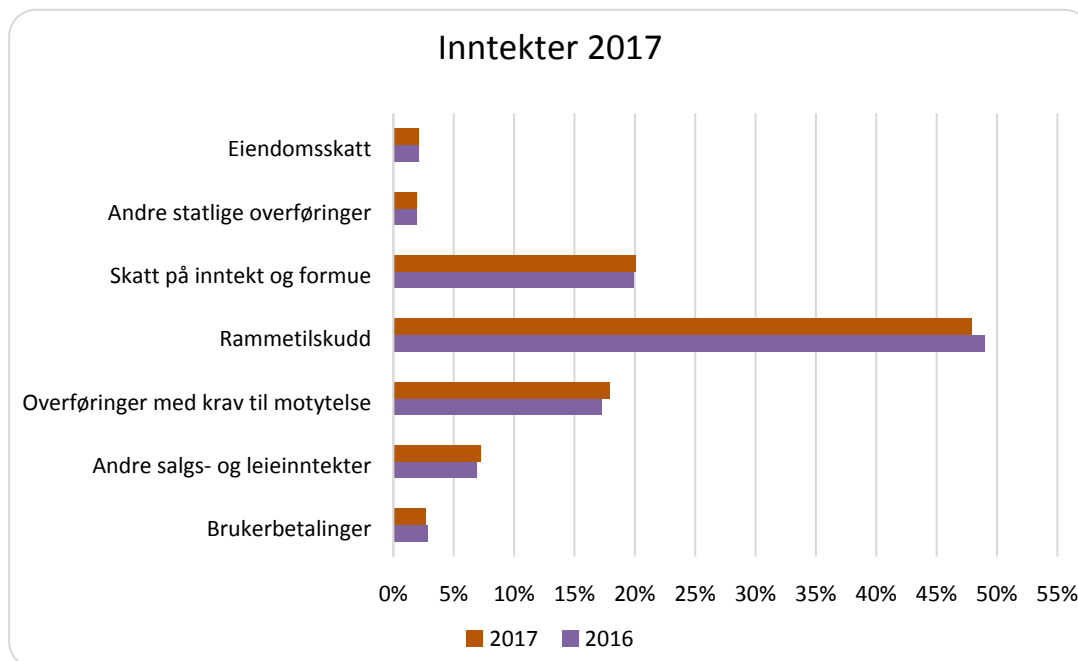
Totalt sett er bruk av og avsetning til disposisjonsfond foretatt ihht. kommunestyrets budsjettvedtak.

4.3 Økonomiske nøkkeltall drift

Følgende oppsett er basert på tall fra tabell i kapittel 4.1.

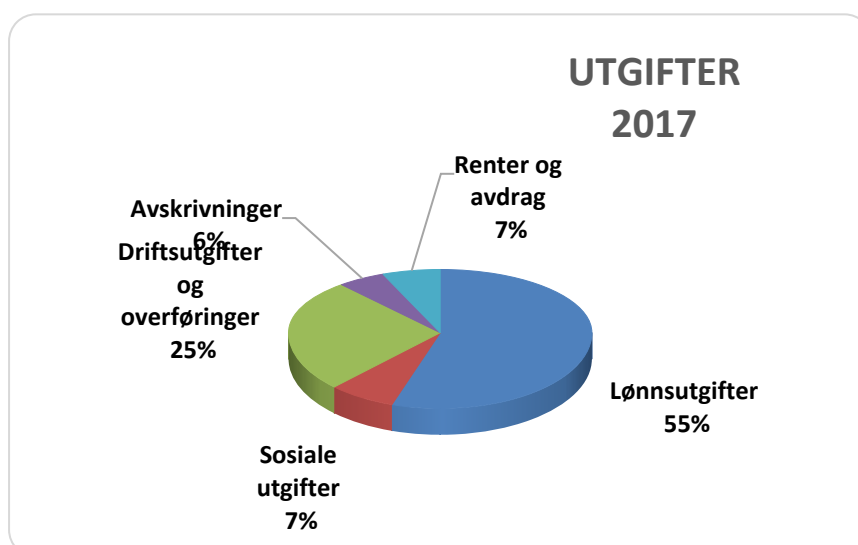
Fordeling inntekter og utgifter

Diagrammene nedenfor viser samlet fordeling av henholdsvis inntektssiden og utgiftssiden i regnskapet for 2017 sammenlignet med 2016.

Kommunens inntekter økte i 2017 med 2,9 % fra 2016. Samtidig var generell prisvekst på 1,8 % i Norge. Skatt og rammetilskudd hadde en liten nedgang fra ca. 69 % til 68,5 %, brukerbetalinger og eiendomsgebyrer har økt noe, mens overføringer har hatt en liten nedgang. Sykepengerefusjoner har hatt en stor nedgang på 25,8 %, noe som har sammenheng med nedgang i sykefraværet ifht 2016. Størst økning var det i overføringer med krav til motytelse som bl.a. refusjon for ressurskrevende tjenester.

På utgiftssiden har det samlet vært en økning på 4,48 % fra 2016. Det var en liten nedgang i lønnskostnader, mens driftsutgifter ligger omtrent på samme nivå. Avskrivninger hadde den største økningen, og disse øker jevnt og trutt i takt med investeringsnivået.

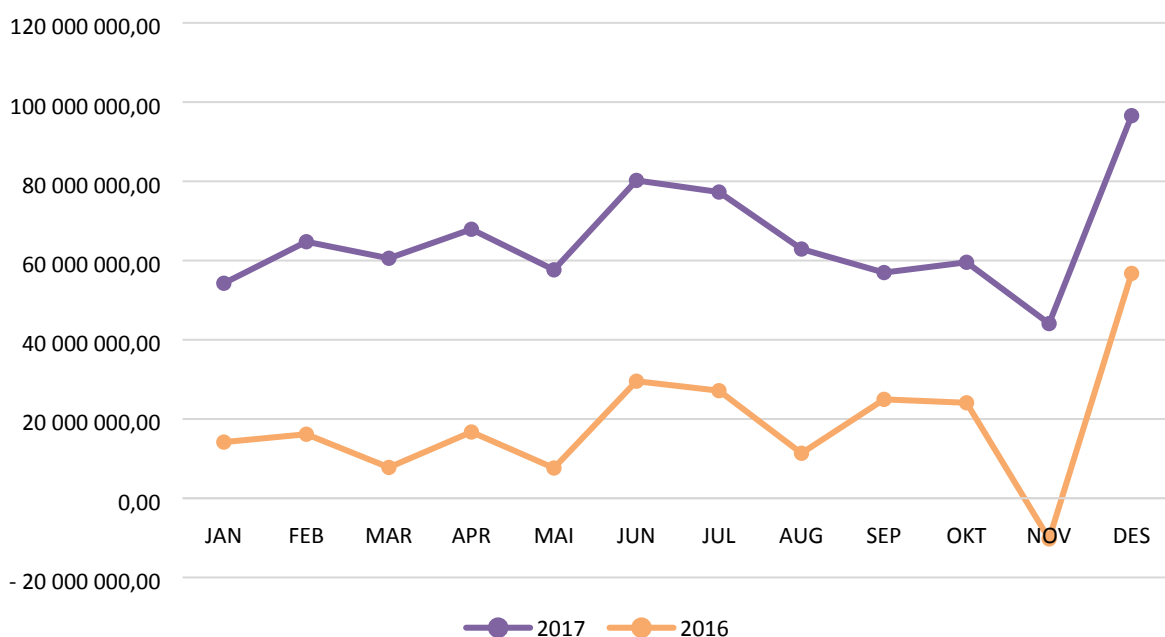

Netto renter og avdrag har økt med 0,1 %. Øvrige driftsutgifter og overføringer har økt med 0,69 % fra 2016. Overføringer er tilskudd og overføringer til andre kommuner, fylkeskommuner eller private som ikke er knyttet til kjøp eller avtale om produksjon av konkrete tjenester som inngår i kommunalt ansvar (jf. KOSTRA-veileder). Private er f.eks. tilskudd til Lyngen kirkelige fellestråd, Lyngsalpan Vekst AS, lokale lag og foreninger som får tildelt kulturmidler o.l. samt tilskudd fra kommunalt næringsfond. Det henvises forøvrig til årsregnskapet som er vedlagt for mer detaljerte opplysninger om driftsutgifter og overføringer.

Likviditet

Lyngen kommune har i 2017 hatt en bedre likviditetshistorikk enn tidligere år, og har ikke vært avhengig av kassakredittlån hos egen bank. Årsaken til den gode likviditeten er ubrukte lånemidler til mange investeringsprosjekt. I 2017 fulgte likviditeten samme trend som fjoråret, noe som har sammenheng med rammetilskudd og skatt. Den store likviditetsøkningen på slutten av året har sammenheng med at det da ble foretatt låneopptak for Lenangen skole.

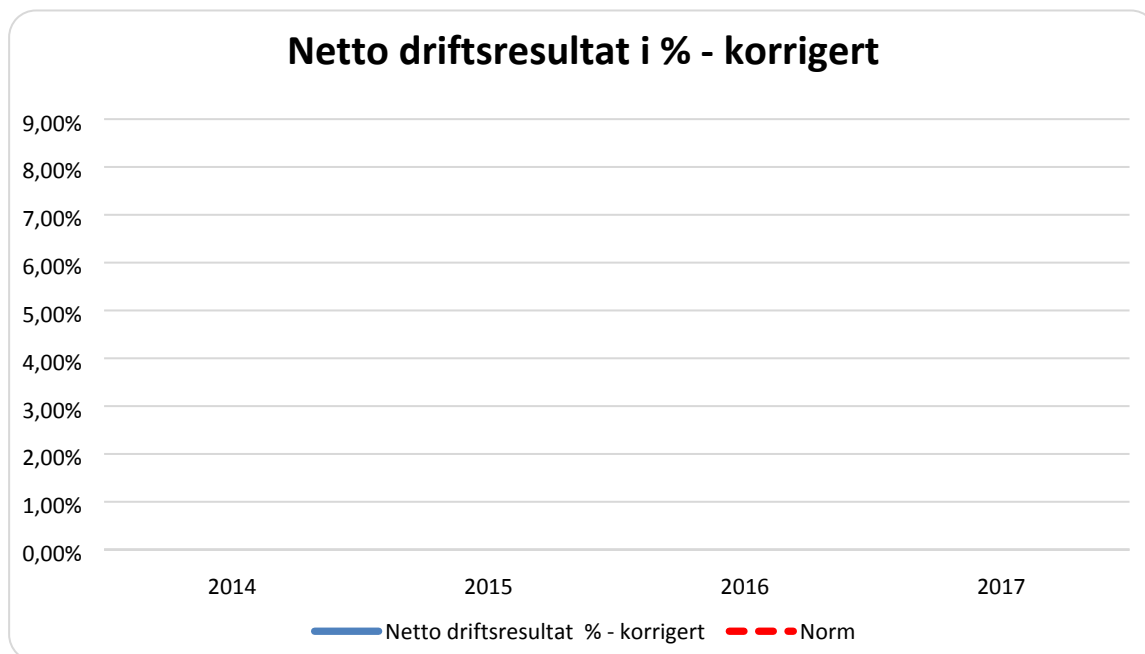
Likviditetshistorikk 2017

Netto driftsresultat

Den viktigste indikatoren på økonomisk balanse i kommunesektoren er netto driftsresultat, som blant annet skal dekke avsetninger inkl. inndekning av tidligere års underskudd og egenkapital ved investeringer. For å kunne oppnå målet om økonomisk balanse er kommunaldepartementets anbefaling for netto driftsresultat over tid 1,75 % av driftsinntektene.

Grafen nedenfor viser korrigert netto driftsresultat satt opp mot normverdien for 1,75 % for årene 2014-2017. Som en kan se er det kun i 2014 at resultatet ligger under det anbefalt nivå.

Netto driftsresultat er korrigert for premieavviket, noe som i 2017 førte til et høyt resultat – 8,38 %. Uten korrigerings ble netto driftsresultat 2,31 %.

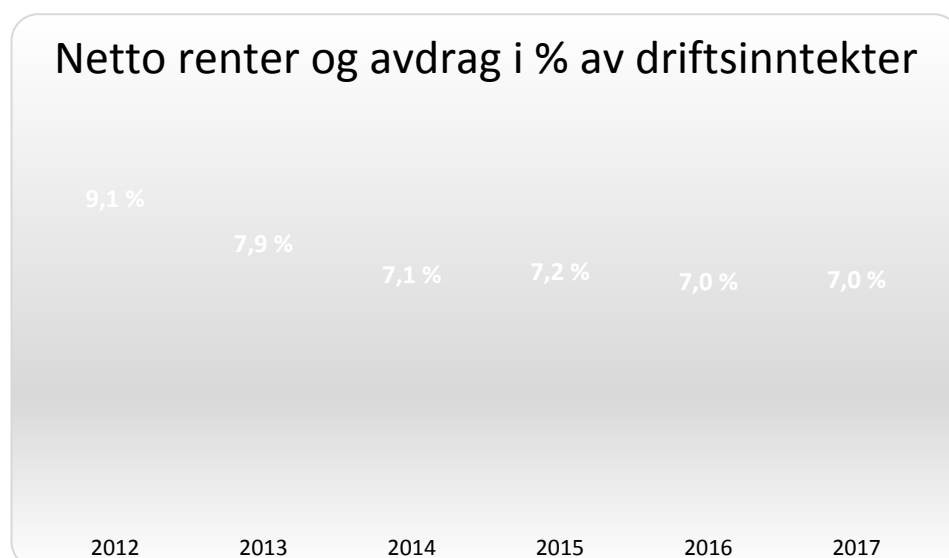
Driftsresultatene i perioden er i positiv utvikling, men dette er ikke en følge av en kontrollert nedjustering av driftsnivå eller oppjustering av inntekter. Det er heller ikke lagt inn egenkapital til investeringer. Den økonomiske situasjonen for kommunen er fortsatt bekymringsfull, og kostnadsnivået bør nedjusteres spesielt ifht. kapitalkostnader og gjeld.

Netto renter og avdrag i prosent av driftsinntekter

Tabellen nedenfor viser utviklingen i totale netto renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter for Lyngen kommune de siste fem år. Andelen netto renter og avdrag i forhold til driftsinntektene er fortsatt relativt høy som følge av flere store utbygginger i kommunen.

For Lyngen kommune utgjorde dette 7 % av driftsinntektene i 2017.

Budsjetterte avdrag var ca. 2,26 mill. kroner for lavt ifht beregnet minsteavdrag. Pga. lave renter også i 2017, ble det likevel ingen stor økning ifht 2016.

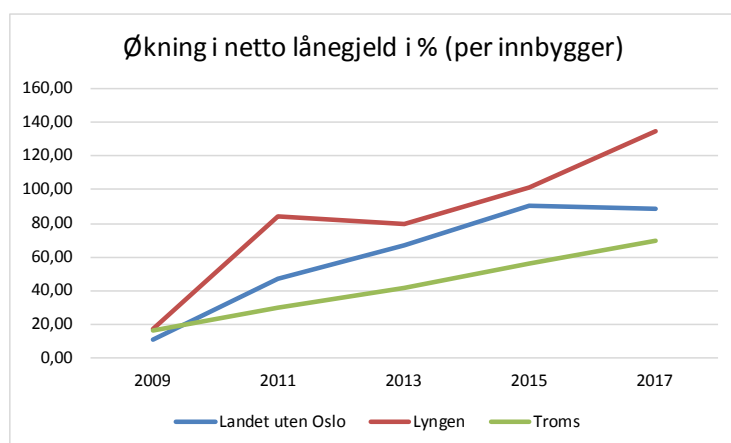

Lyngen kommune betaler fortsatt kun minsteavdrag på sine lån. Dette bidrar til å forlenge lånetiden i tillegg til økte rentekostnader.

Den økonomiske utviklingen vil i stor grad være avhengig av hvordan rentenivået utvikler seg. Netto lånegjeld per innbygger øker både i fylket, KOSTRA-gruppe 6² og for Lyngen kommune, mens det på landsbasis (ekskl. Oslo) har gått noe ned.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger				
	2014	2015	2016	2017
Lyngen	126 642	133 790	140 605	156 015
Landet uten Oslo	58 744	62 604	65 929	61 789
Troms	74 762	80 240	85 345	87 372
Kostragruppe 06	72 490	78 554	85 213	91 630

Økningen i Lyngen langt over gjennomsnittet på landsbasis (uten Oslo) og i fylket:

KOSTRA-gruppe er ikke tatt med her da Lyngen ble flyttet fra gruppe 5 til 6 i 2014.

De store kapitalkostnadene vil derfor påvirke økonomien i flere tiår framover.

Resultatvurderinger drift

Netto driftsresultat har vært svakt over mange år, selv om kommunen de siste årene vært i positiv utvikling og unngått underskudd. Etter rådmannens vurdering er kommunens omfang på tjenestetilbudet likevel fortsatt noe høyt i forhold til inntektsrammene, kapitalkostnader og investeringsnivået.

Fokus på og kontroll av renter, avdrag, lønns- og pensjonskostnader og -utgifter har vært fokus også i 2017. De fleste driftsenhetene hadde i 2017 bra styring på de økonomiske rammene, men enkelte enheter har fortsatt utfordringer på dette området spesielt relatert til bemanning. Utfordringene i årene fremover vil være tilpasning av drifts- og tjenestetilbud spesielt med tanke på den demografiske utviklinga i kommunen.

De siste årene har man jobbet for å sikre en stabil økonomi, likevel er det etter rådmannens vurdering fortsatt ikke tilstrekkelig til å si at Lyngen kommune har en sunn økonomi pga. den sterke økningen i kapitalkostnader.

² KOSTRA-gruppe 6: Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter

4.4 Investeringsregnskapet

I tabellen nedenfor er investeringer i 2017 gruppert etter anleggsmidler, aksjer/andeler og utlån av startlån. Anleggsmidlene er ekskl. mva/mva-kompensasjon for lettere oversikt. Prosjektlinja viser sum utgifter, samt at inntekter vedrørende de ulike investeringene (art).

Tabellen viser justert budsjett, årsregnskap ekskl. mva., avvik og noter (i hele tusen kr):

Prosjekt	Art	(Tall i tusen kroner)	Budsjett	Regnskap	Avvik kr	Noter
13019		ØRA INDUSTRIOMRÅDE - UTVIDELSE	700	254	446	1
13021		RIVING AV KOMMUNEHUSET				
	36201	Annet avgiftsfritt salg av varer og tjenester	0	-20	20	
13104		LYNGEN SYKEHJEM - SALG	17	73	-56	
14101		EIDEBAKKEN KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	2.939	5.914	-2.975	2
14102		LENANGSØYRA KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	1.211	1.752	-541	2
14103		PERSONALHUS NORD-LENANGEN KIRKEGÅRD	19	19	0	
14106		INFRASTRUKTUR REISELIV	150	123	27	
14111		DIGITALT PLANREGISTER	2	2	0	
14115		EPHORTE - OPPGRADERING	0	-2	2	
14117		LENANGEN B/U-SKOLE - OMBYGGING	21.200	21.362	-162	3
	37704	Forsikringsoppgjør	0	-2	2	
14118		BALLBINGE EIDEBAKKEN SKOLE	-184	-184	0	
	38901	Overføring fra andre (private)	-5	-5	0	
14120		KULTURSKOLEN - INSTRUMENTER	50	9	41	
14121		EIDEBAKKEN - KULTURSKOLE OG VO	1.200	1.328	-128	4
	37002	Refusjon fra Nav	0	-113	113	
14129		OPPGRADERING KOMMUNALE VEIER	1.000	1.123	-123	5
14139		RÅDHUS	231	231	0	
15001		EIDEBAKKEN - TILRETTELEGGING FUNKSJONSHEMMEDE	300	215	85	
15008		SOLHOV BO- OG AKT. - VARMEPUMPE	53	53	0	
15010		LYNGSEIDET SENTRUM - FYSISKE TILTAK	1.958	0	1.958	6
15011		KOMTEK BYGGSÅK	33	33	0	
15015		FURUFLATEN INDUSTRIOMRÅDE - SØR	1.700	3.279	-1.579	7
	37301	Refusjon fra fylkeskommuner	-6.800	-3.279	-3.521	
15018		KAI SANDNESET, NORD-LENANGEN	3.382	4.031	-649	8
	36201	Annet avgiftsfritt salg av varer og tjenester	0	-3	3	
15022		STEDSUTVIKLING - ELVEPARKEN	851	690	161	9
	37701	Refusjon fra andre (private)	-464	-464	0	
15023		STEDSUTVIKLING - DELPROSJEKT PARKVEIEN	470	325	145	10
15024		STEDSUTVIKLING - DELPROSJEKT HAVNEPROMENADEN	0	70	-70	
15028		LYNGENLØFTET - UTSTYR TIL ARRANGEMENT	383	383	0	11
15029		LYNGENLØFTET - PROSJEKTLLEDSE	700	811	-111	12
15030		KONSEPT EL-SYKKEL	538	555	-17	
	37001	Refusjon fra staten	-550	-550	0	
15031		LYNGENLØFTET - NETTPORTAL	100	99	1	

Prosjekt	Art	(Tall i tusen kroner)	Budsjett	Regnskap	Avvik kr	Noter
15711		VANNLEDNINGSNETT - OPPGRADERING	1.340	1.190	150	13
16002		PARKERING OG OFFENTLIGE TOALETT	91	91	0	
16006		OPPGRADERING LYNGEN KIRKE	500	500	0	
16008		LYNGENHALLEN - KUNSTGRESS	1.470	1.401	69	
16010		VELFERDSTEKNOLOGI	230	173	57	
16011		LYNGENHALLEN - KLATREVEGG				
	37001	Refusjon fra staten	-1.500	0	-1.500	14
16012		TØMMESTASJON BOBILER	0	3	-3	
16016		KJØP BRANNBIL NORD-LENANGEN	225	224	1	
16017		EIDEBAKKEN SVØMMEHALL - RENOVERING	11.300	11.667	-367	15
	37101	Refusjon sykepenger	0	-7	7	
	37701	Refusjon fra andre (private)	-3.100	-3.108	8	
16018		GJENOPPBYGGING ETTERVERNBOILIGER SOLHOV	8.320	9.169	-849	16
	37704	Forsikringsoppgjør	-7.000	-7.778	778	
16019		KJØP MODULHUS	7	7	0	
16020		RØDTOPPEN BARNEHAGE - SALG	1.220	1.207	13	17
	36701	Salg av tomter, bygninger, mm.	-1.120	-1.220	100	
16022		TYTTEBÆRVIKA KULVERT OG KAI	4.100	3.754	346	18
16025		INTERNKONTROLLSYSTEM	21	21	0	
16026		LYNGSTUNET ANTENNEANLEGG	5	5	0	
17001		LENANGSØYRA HAVN	1.005	872	133	
17003		ELEV- OG ANSATTE PC	350	365	-15	
17006		BUSS LYNGSTUNET/FRIVILLIGSENTRALEN	320	320	0	
	36601	Salg av driftsmidler	-20	-22	2	
17007		HAGETRAKTOR/KLIPP/SNØFRES/KOSTING	500	327	173	19
42410		KUNSTGRESS LYNGSTUVA	193	192	1	
	37001	Refusjon fra staten	-750	-750	0	
	37701	Refusjon fra andre (private)	300	300	0	
47022		INNEREIDET BOLIGFELT	326	338	-12	
48001		KJØP/SALG AV TOMT OG GRUNN	40	40	0	
	36701	Salg av tomter, bygninger, mm.	-28	-32	4	
49999		FELLES FINANSIERING INVESTERINGER				
	39101	Bruk av lånemidler	-48.947	-56.777	7.830	20
	39481	Bruk av ubundne investeringsfond	-82	-82	0	
		Sum investeringsutgifter-/inntekter anleggsmidler	500	502	-2	
		EGENKAPITALINNSKUDD KLP	998	998	0	
	39701	Overføring fra driftsregnskapet	-998	-998	0	
		KJØP/SALG AV AKSJER/ANDELER				
	39051	Aksjeutbytte	-500	-500	0	
		Sum kjøp og salg av aksjer og andeler	-500	-500	0	
		HUSBANKLÅN INNLÅN	11.666	13.503	-1.837	21
	39101	Bruk av lånemidler	-10.000	-6.650	-3.350	

Prosjekt	Art	(Tall i tusen kroner)	Budsjett	Regnskap	Avvik kr	Noter
	39201	Mottatte avdrag på startlån	-1.666	-3.555	1.889	
	39481	Bruk av ubundne investeringsfond	0	-2.494	2.494	
	39581	Bruk av bundne investeringsfond	0	-804	804	
Sum utlån, avdrag på lån, avsetninger, bruk avsetninger			0	0	0	

Kommentarer til noter og budsjettavvik:

1. Det var satt av 1,5 mill. til gjenstående arbeid til Øra industriområde. Dette ble redusert med kr 800.000 i k-sak 71, men det ble bare brukt kr 254.000. Derfor positivt avvik.
2. Utvidelse av kirkegårdene på Eidebakken og Lenangsøyra viser en overskridelse på hhv. 2,975 og 0,541 mill. ved utgangen av 2017. Årsaken til dette er tilleggsarbeider for masseutskifting som ble mye større enn forutsatt. Når sluttoppgjør og overtakelse er foretatt, vil rådmannen legge fram en egen sak for kommunestyret som tidligere lovet.
3. Årsaken til negativt avvik vedrørende Lenangen skole er at påløpt i regnskapet ble større enn beregnet for overføring til 2018. Avviket er således ikke reellt.
4. Netto avvik stort sett lik null pga. merinntekt. Restbeløp overført 2018.
5. For mye overført beløp til 2018. Korrigeres i budsjett 2018.
6. Ubenyttet beløp rebudsjetteres i 2018.
7. Påløpte kostnader ble høyere enn beregnet til overføring til 2018. Finansiering ved bruk av tilskudd fra fylkeskommunen som blir utbetalt når prosjektet er ferdig.
8. For mye overført beløp til 2018. Korrigeres i budsjett 2018.
9. Positivt budsjettavvik i 2017 korrigeres i budsjett 2018 mot prosjekt 15010.
10. Positivt budsjettavvik i 2017 korrigeres i budsjett 2018 mot prosjekt 15010.
11. 1,117 mill. er overført som ubrukt til 2018.
12. Negativt budsjettavvik i 2017 korrigeres i budsjett 2018 mot prosjekt 15010.
13. Positivt budsjettavvik i 2017 korrigeres i budsjett 2018.
14. Avviket skyldes en fortegningsfeil i k-sak 71/17. Korrigeres i budsjett 2018.
15. For mye overført beløp til 2018. Korrigeres i budsjett 2018.
16. Negativt avvik på utgiftene oppveies av merinntekter.
17. Positivt avvik skyldes en feilskrift i sak 71/17. Utgifter inneholder avsetning til ubundet investeringsfond med 1,1 mill.
18. Positivt budsjettavvik i 2017 korrigeres i budsjett 2018.
19. Positivt budsjettavvik skyldes forsinket levering av utstyr. Rebudsjetteres i 2018.
20. Årets finansiering av investeringer i anleggsmidler er saldert med bruk av disponible lånemidler. Reelt sett er det stort overforbruket vedrørende utbygging av kirkegårdene som er merbelastning på lånemidlene.
21. Det er betalt kr 804.000 mer i avdrag til Husbanken enn det som er innbetalt fra låntakere i 2017. Dette er saldert med bruk av bundet driftsfond fra tidligere års avsetning.

Oppsummert er det bare utbygging av kirkegårdene som har reelle overskridelser i 2017. Årsaken til dette er vel kjent. Rådmannen er derfor godt fornøyd med at en har unngått andre større budsjettavvik.

Tabellen nedenfor viser tidligere års investeringer, regnskap 2017 og totalt hittil medgått på de investeringene som var aktive i 2017 (alle tall ekskl. mva.):

	(Tall i tusen kroner)	Tidligere medgått	Regnskap 2017	Hittil medgått
13019	ØRA INDUSTRIOMRÅDE - UTVIDELSE	11.894	254	12.148
13104	LYNGEN SYKEHJEM - SALG	41	73	114
14101	EIDEBAKKEN KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	3.220	5.914	9.134
14102	LENANGSØYRA KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	1.551	1.752	3.303
14103	PERSONALHUS NORD-LENANGEN KIRKEGÅRD	209	19	228
14106	INFRASTRUKTUR REISELIV	-	123	123
14111	DIGITALT PLANREGISTER	64	2	66
14115	EPHORTE - OPPGRADERING	190	-2	188
14117	LENANGEN B/U-SKOLE - OMBYGGING	10.382	21.362	31.744
14118	BALLBINGE EIDEBAKKEN SKOLE	549	-184	365
14120	KULTURSKOLEN - INSTRUMENTER	100	9	109
14121	EIDEBAKKEN - KULTURSKOLE OG VO	200	1.328	1.528
14129	OPPGRADERING KOMMUNALE VEIER	1.496	1.123	2.619
14139	RÅDHUS	802	231	1.033
15001	EIDEBAKKEN - TILRETTELEGGING FUNKSJONSHEMMEDE	77	215	292
15008	SOLHOV BO- OG AKT. - VARMEPUMPE	211	53	264
15011	KOMTEK BYGGSÅK	722	33	755
15015	FURUFLATEN INDUSTRIOMRÅDE - SØR	138	3.279	3.417
15018	KAI SANDNESET, NORD-LENANGEN	367	4.031	4.398
15022	STEDSUTVIKLING - ELVEPARKEN	693	690	1.383
15023	STEDSUTVIKLING - DELPROSJEKT PARKVEIEN	3.192	325	3.517
15024	STEDSUTVIKLING - DELPROSJEKT HAVNEPROMENADEN	20	70	90
15028	LYNGENLØFTET - UTSTYR TIL ARRANGEMENT	-	383	383
15029	LYNGENLØFTET - PROSJEKTLEDELSE	-	811	811
15030	KONSEPT EL-SYKKEL	-	555	555
15031	LYNGENLØFTET - NETTPORTAL	-	99	99
15711	VANNLEDNINGSNETT - OPPGRADERING	660	1.190	1.850
16002	PARKERING OG OFFENTLIGE TOALETT	399	91	490
16006	OPPGRADERING LYNGEN KIRKE	-	500	500
16008	LYNGENHALLEN - KUNSTGRESS	-	1.401	1.401
16010	VELFERDSTEKNOLOGI	427	173	600
16012	TØMMESTASJON BOBILER	278	3	281
16016	KJØP BRANNBIL NORD-LENANGEN	-	224	224
16017	EIDEBAKKEN SVØMMEHALL - RENOVERING	1.255	11.667	12.922
16018	GJENOPPBYGGING ETTERVERNBOILIGER SOLHOV	477	9.169	9.646
16019	KJØP MODULHUS	1.117	7	1.124
16020	RØDTOPPEN BARNEHAGE - SALG	-	107	107
16022	TYTTEBÆRVIKA KULVERT OG KAI	162	3.754	3.916
16025	INTERNKONTROLLSYSTEM	177	21	198
16026	LYNGSTUNET ANTENNEANLEGG	76	5	81
17001	LENANGSØYRA HAVN	5	872	877
17003	ELEV- OG ANSATTE PC	-	365	365
17006	BUSS LYNGSTUNET/FRIVILLIGSENTRALEN	-	320	320
17007	HAGETRAKTOR/KLIPP/SNØFRES/KOSTING	-	327	327
42410	KUNSTGRESS LYNGSTUVA	7.459	192	7.651
47022	INNEREIDET BOLIGFELT	5.697	338	6.035

Følgende investeringsprosjekter er vedtatt overført til 2018 («Vedtak 2017» er beregnede tall 2017, «Budsjett 2018» er salderte tall i forhold til regnskap 2017):

(Tall i tusen kroner)		Vedtak	Budsjett
Pr.nr.	Prosjektnavn	2017	2018
14106	INFRASTRUKTUR REISELIV	150	177
14111	DIGITALT PLANREGISTER	744	744
14117	LENANGEN B/U-SKOLE - OMBYGGING	49.040	48.881
	37001 FRA STATEN	-7.625	-7.625
14121	EIDEBAKKEN - KULTURSKOLE OG VO	3.600	3.586
14126	VEILYS, ARMATURER, MV.	969	969
14127	HELIKOPTERLANDINGSPLASS	700	700
14129	OPPGRADERING KOMMUNALE VEIER	500	377
14139	RÅDHUS	94	94
15010	LYNGSEIDET SENTRUM - FYSISKE TILTAK	5.024	6.992
15015	FURUFLATEN INDUSTRIOMRÅDE - SØR	19.100	17.521
	37301 REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNER		-3.521
15018	KAI SANDNESET, NORD-LENANGEN	13.750	13.103
15022	STEDSUTVIKLING - ELVEPARKEN	2.456	2.617
	37001 FRA STATEN	-300	-300
	37701 REFUSJON FRA ANDRE (PRIVATE)	-100	-100
15028	LYNGENLØFTET - UTSTYR TIL ARRANGEMENT	1.117	1.117
15030	KONSEPT EL-SYKKEL	62	45
15710	AVLØPSEKTOREN - OPPGRADERING	2.243	2.243
15711	VANNLEDNINGSNETT - OPPGRADERING	8.000	8.150
16002	PARKERING OG OFFENTLIGE TOALET	1.205	1.206
16008	LYNGENHALLEN - KUNSTGRESS	500	569
16010	VELFERDSTEKNOLOGI	1.432	1.400
16011	LYNGENHALLEN - KLATREVEGG	2.000	2.000
	37001 REFUSJON FRA STATEN	750	-750
16017	EIDEBAKKEN SVØMMEHALL - RENOVERING	7.145	6.791
16018	GJENOPPBYGGING ETTERVERNBOILIGER SOLHOV	330	258
16022	TYTTEBÆRVIKA KULVERT OG KAI	900	1.247
17004	LYNGSTUNET - NYE HEISER	1.000	1.000
17005	EIDEBAKKEN SKOLE - OPPGRADERING I HHT. PÅLEGG	350	350
17007	HAGETRAKTOR/KLIPP/SNØFRES/KOSTING		155
17008	RIVING STIGENVEIEN 2 (UNGDOMSKLUBBEN)	750	750
	39401 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-750	-750
47022	INNEREIDET BOLIGFELT	142	130
49999	FELLES FINANSIERING INVESTERINGER		
	39101 BRUK AV LÅNEMIDLER	-115.278	-110.126

4.5 Økonomiske nøkkeltall – investeringer

Lyngen kommune har hatt en sterk økning i investeringene over flere år. Dette gjelder både i antall investeringsprosjekter og i kroner. I 2017 var det bokført i alt 45 investeringsprosjekter, noe som er omtrent gjennomsnittlig for de fire siste årene. Investeringsbeløpene er meget høye og medfører en fortsatt økt lånegjeld.

Fordelt på rammeområder var dette i 2017 slik:

	Mill. kroner	Prosent
Kirkelige formål	10,1	12 %
Administrative tjenester	0,3	0 %
Oppvekst og kultur	45,2	52 %
Helse, sosial og omsorg	11,2	13 %
Tekniske formål	7,2	8 %
Næring, inkl. kaier	12,3	14 %
Sum	86,2	100 %

Utvidelse av kirkegårdene på Eidebakken og Lenangsøyra utgjorde i 2017 ca. 9,5 mill. Totalt er det nå bokført hhv. 11,4 og 4,1 mill. hittil på disse. Ennå gjenstår noe i før overtakelse.

Innenfor Oppvekst og kultur utgjør Lenangen skole 26,5 mill. og renovering av Eidebakken svømmehall 14,5 mill. Totalt utgjør disse prosjektene ca. 50 % av investeringene i 2017.

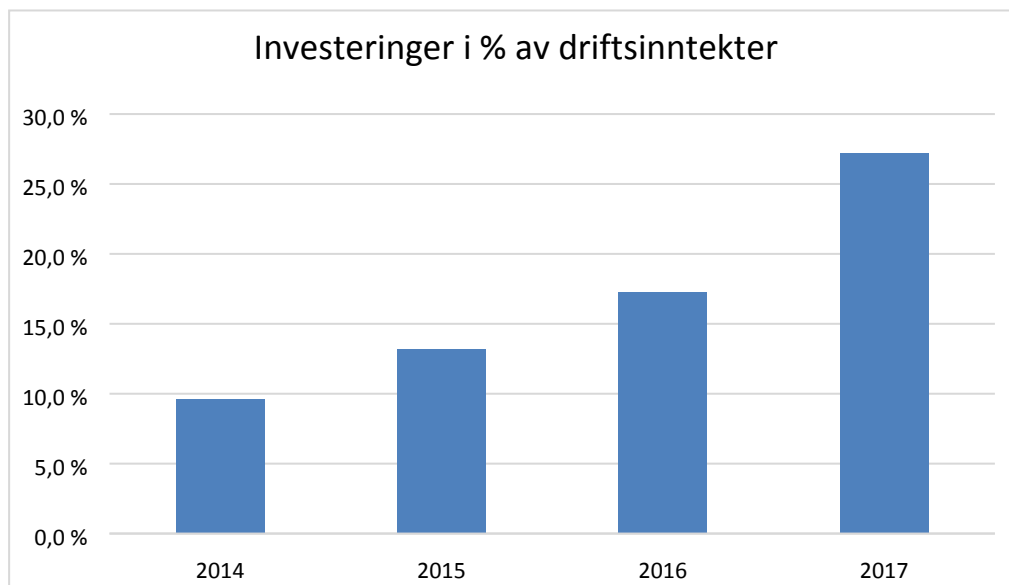
I helse, sosial og omsorg er gjenoppbyggingen av ettervernboligene på Solhov etter brannen den største investeringen med 10,5 mill. Det meste av dette finansieres fra forsikringsoppgjøret.

Investeringer i vannledninger til Hesjebukt (turistanlegg) og Koppangen utgjorde ca. 1,2 mill. Til Lyngeløftet er det investert 2,8 mill., mens det er brukt 1,4 mill. til oppgradering av kommunale veier.

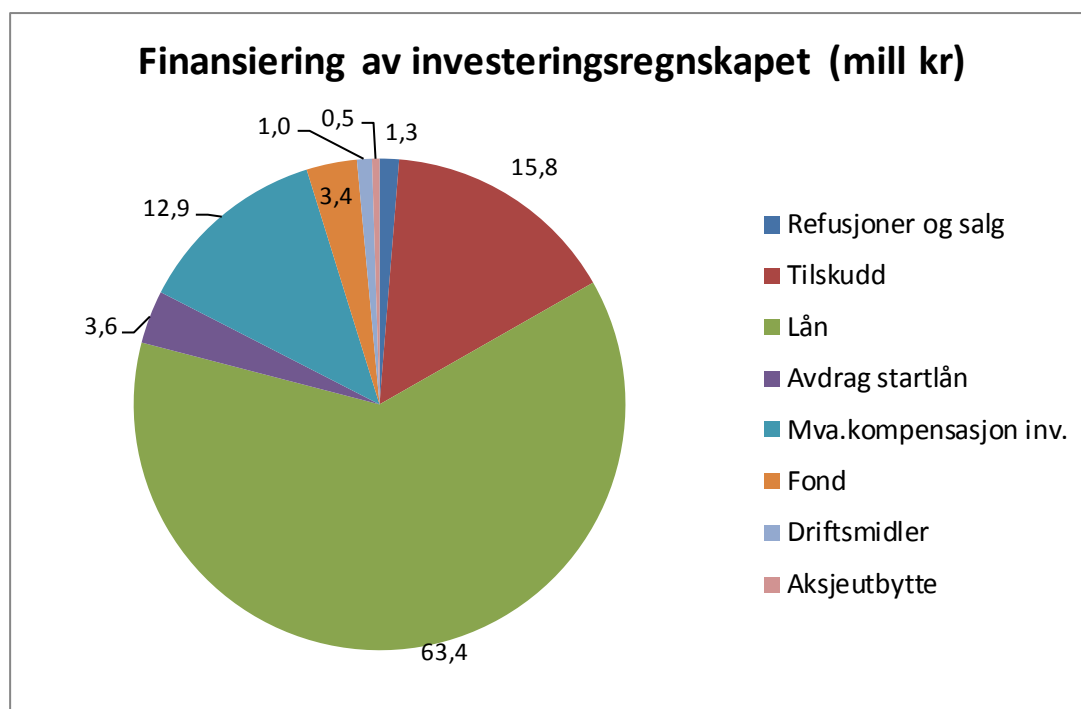
Til næringsrelatert virksomhet er det investert 12,3 mill., noe som utgjør ca. 14 % av alle investeringene. I 2016 var investeringene her 11,6 mill.

Økningen i investeringene skyldes utbygging av nødvendig infrastruktur til utvidelse av kirkegårder og oppvekstsektoren, samt stor satsing på tilrettelegging for næringsvirksomhet.

De fleste av investeringene er gjort i kommunal infrastruktur som vil belaste kommunens drift med meget høye kapitalkostnader i mange år. Norges Bank har varslet en økning av styringsrenta kanskje allerede tidlig høst 2018, noe som må tas hensyn til i kommende økonomiplaner.

Diagrammet under viser fordelingen av finansieringen av investeringsregnskapet i 2017, inklusiv startlåneordningen.

Andelen av lånefinansiering er 62,3 % (63,4 mill.). Dette er for høyt og skyldes at det fortsatt ikke er vedtatt frigjort midler i drift for overføring til finansiering av investeringene.

Resultatvurderinger investering

Også i 2017 er investeringsregnskapet stort sett finansiert ihht vedtatt budsjett. Unntaket er overskridelsene på utvidelse av kirkegårdene.

Som rådmannen har nevnt over mange år, er egenfinansieringsgraden fortsatt ikke tilfredsstillende. Også i 2017 er det overført driftsmidler kun til egenkapitalinnskudd i KLP, noe som ikke kan finansieres med lånemidler.

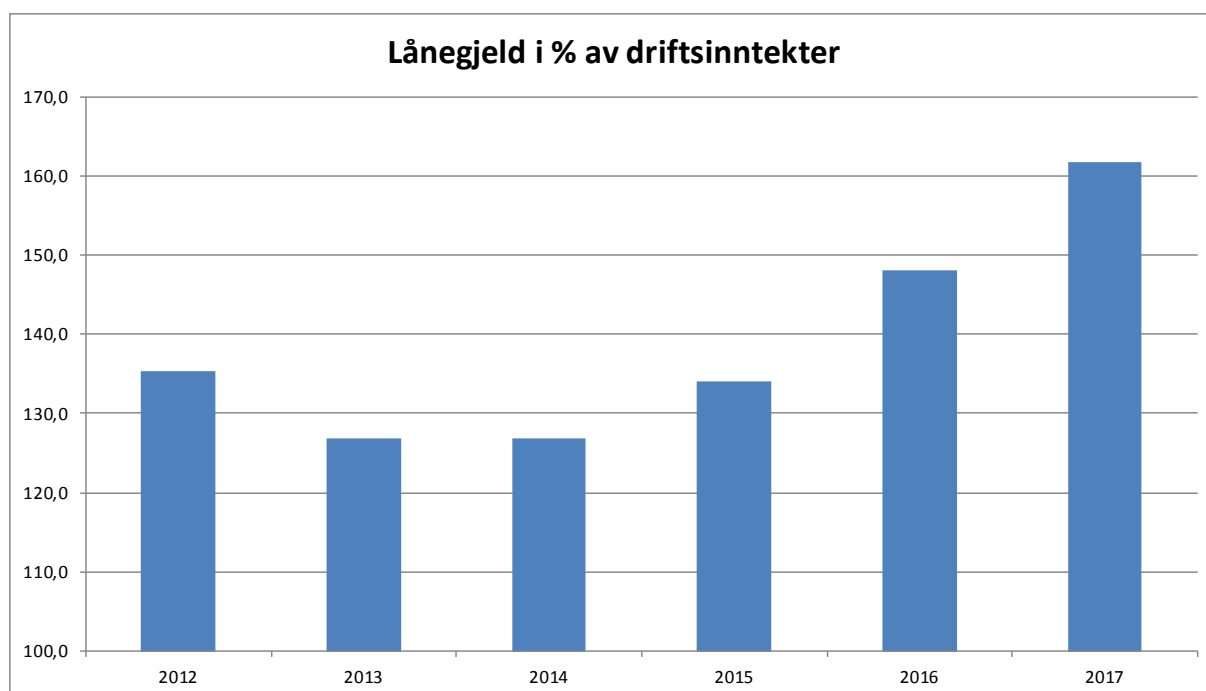
Dette medfører at lånegjelda fortsetter å øke. Utviklingen er bekymringsfull med tanke på kommende økning i kapitalkostnadene, og rådmannen oppfordrer igjen til utgiftsreduksjoner slik at en større del av investeringene kan finansieres med driftsmidler.

I 2017 vedtok kommunestyret i forbindelse med kommuneplanens samfunnsdel, økonomiske handlingsregler. Dette er meget positivt og et riktig steg for å ha en langsiktig økonomiplanlegging, og må få større fokus ved rullering av kommende økonomiplaner.

4.6 Balanseregnskapet

I 2017 er foretatt låneopptak med 70,176 mill. til Lenangen skole og 10,0 mill. til startlån.

Brutto lånegjeld er på 550 mill. ved utgangen av 2017. Av dette utgjør innlån til startlånordningen ca. 38 mill., dvs. netto lånegjeld til kommunale investeringer er ca. 512 mill. kroner. Dette var en økning på hele 54 millioner i 2017, det samme som i 2016. En betydelig del av lånegjelda er finansiert av statens kompensasjonsordninger og selvkost for vann og avløp, så den reelle lånegjelda er noe lavere, men fortsatt alt for høy.

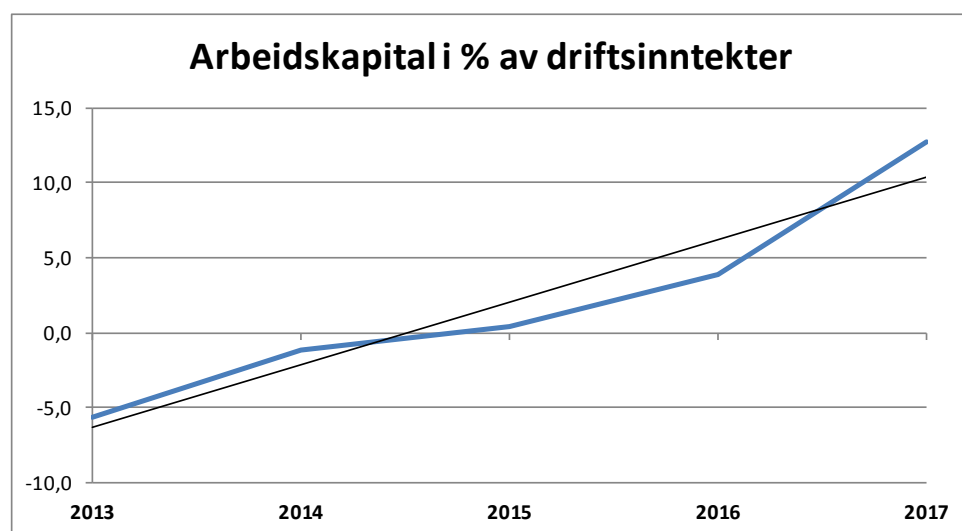

Lånegjeld i prosent av driftsinntektene har i 2017 økt med 13 prosentpoeng, og er nå på 160,8 %. Dette er i 2017 igjen høyere enn noen gang. Det bør fortsatt være et mål om å redusere denne andelen i kommende økonomiplaner. For å nå denne målsettingen må årlige nye låneopptak være lavere enn det som betales i avdrag på opptatte lån. Med fortsatte høye ambisjoner om investeringer, vil denne målsettingen være vanskelig å oppnå på kort sikt.

Frigjøring av midler i drift til egenkapital på investeringer vil være et viktig virkemiddel for raskere å nå denne målsettingen. Frigjøring av midler oppnås ved reduksjon utgifter og/eller økning av driftsinntektene. Reduserte utgifter kan oppnås ved reduserte lønns- og pensjonskostnader, som kun kan oppnås ved færre ansatte. Driftsbudsjettene er i utgangspunktet så lave at det ikke er tilrådelig å bruke ostehøvelprinsippet.

I grafen under er arbeidskapitalens driftsdel satt opp for perioden 2013-2017.

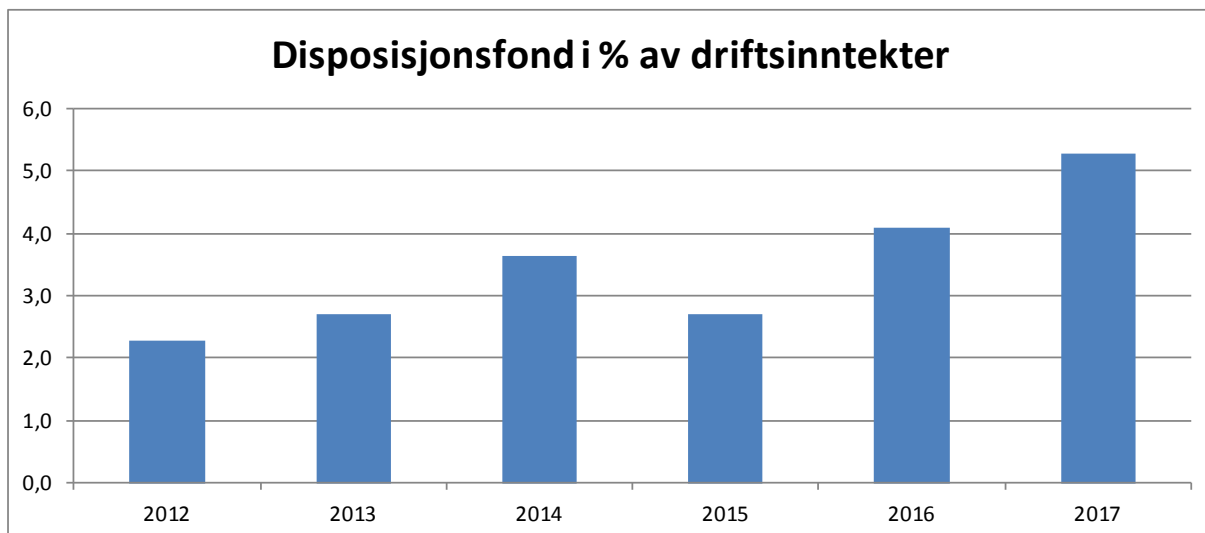
Arbeidskapitalens driftsdel er tall korrigert for ubrukte lånemidler, fond og premieavvik. Dette gir et mer riktig bilde av disponibel arbeidskapital til ordinær drift enn f.eks. tallene som publiseres i KOSTRA. Tallene bør være klart positive.

Fra 2013 er likviditeten gradvis forbedret, og ble ytterligere forbedret i 2017. Hovedårsaken til ytterligere forbedring av likviditeten i 2017 er at man har brukt opparbeidet premiefond til å betale pensjonspremie, har hatt positivt regnskapsresultat og avsatt midler til disposisjonsfond.

I 2017 har en ikke vært nødt til å trekke på kassekreditten.

Disposisjonsfond disponeres fritt enten til drift eller finansiering av investeringer. Det anbefales at disposisjonsfondet³ bør være ca. 5 % av driftsinntektene.

Ved utgangen av 2017 var disposisjonsfondet på 16,740 mill., som utgjør 5,3 % av driftsinntektene. I tillegg var det avsatt kr 650 713,40 på kommunalt næringsfond og kr 2 004 688 på tapsfond. Totalt utgjør dette kr 19 395 587,77 i disposisjonsfond.

Akkumulert premieavvik ble i 2017 redusert fra ca. 32 mill. til ca. 11,8 mill. For å ha en sunn økonomi bør kommunen i tillegg ha disposisjonsfond tilsvarende premieavviket. Dvs. at disposisjonsfondet burde ha vært på ca. 28 mill., en differanse på ca. 12 mill. Men dette er tross alt en klar forbedring fra tidligere år hvor akkumulert premieavvik var mye høyere. Et eget rentebufferfond hadde også vært å anbefale pga. høy lånegjeld for å kunne håndtere eventuelle renteøkninger.

³ Ikke inkludert kommunalt næringsfond og tapsfond.